

*Величному Пророку й Духовному Батькові
українського народу, глибокому мислителю
й філософу, видатному патріоту, незмірно
закоханому в Україну, незрівнянному
українському співцеві, славному Кобзареві
Парасові Шевченку в рік його 200-літнього
ювілею присвячується*

М. Шевченко

2000

Лідія Купчик

ЖИТИ ЗА ШЕВЧЕНКОМ зможемо?

«Місіонер» – 2014

УДК
ББК
К

Купчик Лідія
К-927 ЖИТИ ЗА ШЕВЧЕНКОМ зможемо? – Жовква : Місіонер,
2014 – 94 с.
ISBN 978-966-658-

Кожен ювілей спонукає до певної задуми, погляду назад, аналізу діяльності конкретної особи чи значення конкретної події.

Ювілей такої видатної особистості, як Тарас Шевченко, вимагає особливо вдумливої застанови кожного українця, осмислення значення Кобзаря для розвитку української нації. А також варто кожному задуматися над своєю співмірністю із постаттю Великого Українця Тараса Шевченка. Як шануємо його пам'ять, як втілюємо в життя його заклики?

Своє звернення до Тараса Шевченка, нестандартне й подекуди несподіване, але цілком щире, свої роздуми про обов'язок перед Шевченком виносить на суд читача автор.

УДК
ББК

ISBN 978-966-658-284-6

© Лідія Купчик, 2014
© Видавництво «Місіонер», 2014

ВИКЛИК ЧАСУ

Життя людське так швидкоплинне, і час так стрімко летить, немов якась безжальна сила надає йому прискорення... Прогрес, поступ цивілізації рвуть нас вперед, неймовірні досягнення науки й техніки демонструє людство.

Але саме людство чомусь не стає досконалішим. Войовничість і жорстокість сучасних людей, здається, перевершують прикрі вади прадавніх диких предків... На словах всі – за достойне, високоморальне життя. А на ділі – «маємо те, що маємо».

Багато людей мріють, щоб усі ставали добрішими, людянішими, щоб на землі запанували мир і любов. Та як залучити до цієї мрії все сучасне людство?

Ну, де знайти такі слова,
Щоб у нагоді стали людям?
Щоб підносили все людське,
Будили розум, совість, думи...

Як ненав'язливо, з любов'ю
У кожне свято і у будень
Звертатись до людських сердець,
Щоб подолати їх байдужість?

Як спонукать сумних й веселих
Задуматись над спільним благом,
Щоб дбали не лише про себе,
А полюбили люд й державу?

Роздумуючи над проблемами покращення життя людей та їх самих, віддавна суспільством створюються закони й конституції, які повинні будувати норми правильного й праведного співіснування. Зокрема, одну з кращих Конституцій у світі створив славний Пилип Орлик.

Українська Держава, здобувши нарешті омріяну, вистраждану незалежність, теж створила Конституцію України. Проте, не навчившись її дотримуватися, постійно думає над її покращенням.

І творять українці зміни Конституції, вдосконалюють її...

Але почасти забувають, недооцінюють, що з ласки Божої має український народ особливу Конституцію – конституцію любові й мудрості – «Кобзар» нашого пророка Тараса Шевченка. А це ж – надзвичайна глибина думки й висота духу!

Маємо щастя, що на наш вік припав визначний, 200-літній ювілей нашого Пророка, що Українська Держава прагне гідно відзначити цей ювілей – тож відкріймо свої уми й серця для усвідомлення значення творчості Тараса Шевченка для розвитку української нації, а відтак – вчёмось жити за Шевченком. Бо це – найкращий, після вчення Ісуса Христа, для нас орієнтир!

Отож у світлий ювілей Тараса Шевченка – Богом даного нам Пророка – заглибёмсь у його чудодійне слово, відкріймо свої серця, щоб без всяких упереджень і лукавих помислів сприйняти його слово як конституцію любові, як молитву за Україну та богомнатхненні настанови, заповіді українцям для досягнення загального блага. І хай Господь Бог допоможе нам у цьому!

О, Боже, Боже, поможи,
Дар просвітління нам пошли,
Змягчи серця, скріпи уми
Й Пророка словом вразуми!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО ЯК ПРОРОК

А Бог неспинний є у ласці своїй
І в доброті до племені людського –
Своїх посланників нам посилає знову,
Та не завжди свідомі ми є того...

/ Зиновій-Тарас Масний /

Впевнена – впродовж віків усім народам Господь посилає своїх посланників, пророків, добрих провідників. Та не завжди людство є здатне їх помітити й зрозуміти, не завжди може правильно вгадати, що за їхнім посередництвом вказує нам Всевишній Творець...

Українцям, попри їх наповнену випробуваннями долю, щастило мати численні постаті своїх співвітчизників, яких з плином часу всі визнають справжніми пророками, яскравими світочами праведного й правильного шляху. Життя й діяльність багатьох наших попередників учить нас, як маємо поступати, до чого прямувати... Треба лише не упереджено, з чистим серцем приглянутися до їхніх діянь, повчань, закликів.

Тепер уже ні в кого нема сумніву, що найзначимішою постаттю для українців став Тарас Григорович Шевченко.

Це можна вважати Божим планом порятунку українців, що в поневоленій іншою нацією Україні появилася виняткова людина, котра стала на захист української нації, розбурхала уми й серця всього народу, як сучасників, так і наступних поколінь. У 1814 році прийшов у світ Тарас Шевченко, який для всього світу став символом України.

Але чи ми, сьогоденні українці, достатньо застановляємося над його значенням для історії України?

Чи співставляємо Шевченкові заклики й заповіді зі своїми діяннями? Бо хіба не для цього послав нам його Господь?

Що феномен Шевченка дарований українцям самим Всевишнім Творцем, видно неозброєним (але не упередже-

ним!) оком. Вистарчить лише згадати про походження цієї людини і порівняти із висотою, на яку піднісся його дух. Адже ні генетичні задатки, ні піклування оточення (тобто те, що ми звемо об'єктивними факторами) не причинилися до розвитку його небувалих талантів. Тут мусив втрутитися лише перст Божий!

Найкраще значимість Шевченка окреслив інший великий українець Іван Франко:

«Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком – і вказав нові світлі й вільні шляхи професорам і книжним ученим».

Це, мабуть, був особливий задум Божий, що цей український геній появився не в заможній родині, не серед високої науки, а, мов дорогоцінний самоцвіт, появився в гущі знедоленого люду. Хіба це не вражає, що із найбільш упокореного і знедоленого середовища, в неймовірно важких обставинах сирітського життя він став поетом, геній якого не має рівних у світі? Це розуміли не лише українці, але й представники національних еліт інших народів. Ось деякі висловлювання представників різних націй:

«Він тим великий, що він цілком народний письменник, як наш Кольцов; але він має набагато більше значення, ніж Кольцов, оскільки Шевченко також політичний діяч і був борцем за свободу».

*/ О.І. Герцен (1812-1870),
російський письменник і публіцист /*

«Він – поет цілком народний, такий, якого ми не можемо вказати у себе. Навіть Кольцов не йде з ним в порівняння, тому що складом своїх думок і навіть своїми прагненнями іноді віддаляється від народу. У Шевченка, навпаки, все коло його дум і співчуттів перебуває в цілковитій відповідності із змістом і ладом народного життя. Він

вийшов з народу, жив з народом і не тільки думкою, а й обставинами життя був з ним міцно і кровно зв'язаний».

/ М.О. Добролюбов (1836-1861), російський критик /

«...коли у поляків з'явився Міцкевич, їм уже не потрібні стали поблажливі відгуки якихось французьких чи німецьких критиків: не визнавати польську літературу означало б тоді тільки виявляти власну дикість. Маючи тепер такого поета, як Шевченко, малоросійська література також не потребує нічиєї ласки».

/ М.Г. Чернишевський (1828-1889), російський письменник, історик, філософ /

«Любіть свою Батьківщину і рідну мову так, як любив покійний Тарас Шевченко. Для його пам'яті це буде найкращою нагородою і нерукотворним пам'ятником».

/ А. Р. Церетелі (1840-1915), грузинський поет /

«У Шевченка сяє та гола краса поезії народної, якої у Пушкіна і в Міцкевича лише іскорки блищать», – визнавав російський критик і поет Аполлон Григор'єв у ХІХ столітті (1822–1864).

«Шевченко був найбільшим народним поетом з усіх великих поетів світу. З цього погляду український поет був вищим за Міцкевича і Пушкіна... Поезія Шевченка була явищем єдиним і неповторним. Немає для неї відповідника у світовій літературі», – пише Мар'ян Якубець, польський науковець, професор Вроцлавського університету.

Шевченко – «один з найбільших майстрів світової поезії», – стверджує Кларенс Меннінг, професор Колумбійського університету, славіст, перекладач творів Шевченка.

Великі знання і розум Шевченка дивували сучасників, але вони не могли ще осягнути, що це – Пророк, що цей розум дано йому звища і для певної місії. Тепер уже багато хто

розуміє, що його високе мистецтво із його глибинною щирістю є не лише мистецтвом, а відбиттям справжнього життя України, її внутрішньої суті. Сучасники поета лиш інстинктивно відчували це. Так Микола Костомаров у своїх спогадах вражено пише: «Я побачив, що Шевченкова муза роздирала завісу народного життя... Сильний зір, міцні нерви треба мати, щоб не осліпнути або не знепритомніти від раптового світла істини... Горе відчайдушному поетові! Він забуває, що він людина...»

Але Шевченко був не лише людиною, він був післанцем Божим. Іноді він сам замислювався над тим, що робить і чому робить. Іноді він дорікає собі, що, закінчивши Академію мистецтв і маючи добрі здібності й гарні малярські доробки, все ж більше уваги віддавав віршам, слову, а не малярству.

У своєму щоденнику він писав: «В тіні моєї коштовно-розкішної майстерні, як у пекучому дикому степу наддніпрянським, передо мною пролітали тіні наших бідних мучеників-гетьманів. Передо мною розстилався степ, усяний курганами. Передо мною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна у всій незайманій меланхолійній красі своїй... І я задумувався: я не міг відвести своїх духовних очей від цієї рідної чаруючої принадності. Покликання – і нічого більше».

Отже, покликання було сильнішим за самого Шевченка, покликання було до слова. Це покликання не творилось людьми, оточуючі люди (професори Академії, друзі, зокрема, Іван Сошенко) всіляко спонукали його до малювання. Але перемагало вище покликання – Слово, – бо «на початку було слово», як слово Всевишнього Творця, так і посланих Ним пророків.

Ну, що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється-ожива,
Як їх почує!.. Знать, од Бога
І голос той і ті слова
Ідуть між люди! . . . – засвідчує сам Шевченко.

Йдучи за цим покликанням, поет розгортав перед сучасниками широкі обрії, викликав глибокі думи у них. Могутня стихія любові до свого народу й батьківщини вдиралась у родини й товариства, де бував Шевченко, і ширилася далі, передавалася наступним поколінням.

Відчуваючи своє покликання, Тарас Шевченко просить у Господа допомоги в успішному виконанні своєї місії.

Мій Боже милий!
Даруй словам святу силу, –
Людськеє серце пробивать,
Людській сльози проливать,
Щоб милість душу осінила...

/«Марина»/

І Господь, без сумніву, керував натхненням вибраного ним пророка для українців. Шевченко це відчував і не раз стверджував дивний, позаземний вплив на себе. А численні дослідники й поціновувачі його генію підкреслювали якісь незбагненні, майже позараціональні імпульси душі Шевченка.

Сам Шевченко покірно підкорявся вищому натхненню і намагався зосереджуватися на обов'язку праці своєї душі.

Душе с прекрасным назначеньем
Должно любить, терпеть, страдать;
И дар Господний, вдохновенье,
Должно слезами поливать. –

стверджує поет у присвяті княжні Варварі Репніній 9 листопада 1843 року.

Їй, яку називав своєю сестрою, своїм добрим ангелом, Тарас Шевченко, проживаючи в родині Репніних у Яготині, присвятив велику високодуховну й алегорично-романтичну поему російською мовою, яку початково назвав «Бесталанний», а згодом у друку вона вийшла як «Тризна». Ця поема присвячена княжній Варварі і була результатом їх надзвичайно інтелектуального спілкування та обмінювання художніми творіннями-алегоріями.

Разом з тим це й своєрідна сповідь Шевченкової душі. В алегоричному романтичному образі героя поеми вгадуються риси й почуття самого автора. У прославі діянь романтичного героя знаходимо Шевченкове розуміння і свого призначення.

Ты силой Господа чудесной
Возмог в сердца людей вдохнуть
Огонь любви, огонь небесный.
Благословен! Ты Божью волю
Короткой жизнью освятил;
В юдоли рабства радость воли
Безмолвно ты провозгласил.
Когда брат брата алчет крови –
Ты сочетал любовь в чужих;
Свободу людям – в братстве их
Ты проявил великим словом:
Ты миру мир благовестил;
И, отходя, благословил
Свободу мысли, дух любви!

Воістину пророче бачення себе, свого обов'язку і своєї долі! І відчуваючи це, Тарас Шевченко вже явно від себе звертається до Всевишнього Творця:

Не погасай, мое Светило!
Туман душевный разгоняй,
Живи меня твоею силой
И путь тернистый, путь унылый
Небесным светом озаряй.
Пошли на ум Твою святыню,
Святым наитием напой,
Да провещаю благостыню,
Что заповедана Тобой!..

/ «Тризна». 11-27 листопада 1843, Яготин /

Звернімо увагу, що було тоді Шевченкові 29 років.

НЕВГАСИМИЙ ВОГОНЬ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА

Отож, керований Вищим покликанням, Тарас Шевченко невпинно творив, сів поміж людей благодатні думки, ідеї, зразки...

Знаменно, що віршувати молодий Тарас почав ще будучи в кріпацтві. На клаптиках паперу й картону він, поміж свої малярські обов'язки, записував поетичні рядки. Боявся комусь їх показати, щоб не викликати глузування, але не міг не писати, нестримним був потяг висловити свої почуття й відчуття написаним словом.

Його величність СЛОВО запанувало над ним!

Потім Шевченко у своєму щоденнику засвідчив, що добре усвідомлював, що його фахом, його хлібом насущним мав бути живопис, а він натомість творив вірші, за які йому ніхто ні копійки не платив і які незабаром позбавили його свободи.

Але такою була воля Божа, і за те українська нація дякує Всевишньому!

Вже було сказано, що, дякуючи Тарасові Шевченку, авторитет української мови так зріс, що навіть серед росіян знаходилися люди, які мусили визнати, що «малоруська література вже дістала такий розвиток, що навіть могла б обійтися і без нашого великоруського схвалення... Маючи тепер такого поета, як Шевченко, малоруська література... не потребує нічийої прихильності». Так писав російський революціонер-демократ Микола Чернишевський.

Проте всієї геніальності Шевченка, його історичної ваги для України не могли вповні досягнути навіть передові, освічені його сучасники. Він бо стояв на багато голів вище від своїх сучасників.

Можливо, і вік його був так коротким, бо Господь побачив, що людство ще не дозріло, щоб вповні зрозуміти його та послухатись його настанов. Це, мабуть, зумовлювало і його самотність у людському світі, яка щораз більше гнітила його як людину. Йому здавалося, що створення власної сім'ї визволить його від цього гнітючого почуття, але не вдавалося цього зробити. Тепер, з відстані часу та глибокого аналізу духовної суті Шевченка, можемо зрозуміти, що це не було б виходом для надземної його душі.

Зате наступні покоління українців щораз більше розуміли значення творчості поета для розвитку української нації та зверталися до неї, як до джерела національної свідомості й патріотизму. Шевченковий геній і неперевершений глибокий гуманізм пробуджували до життя все найкраще й найблагородніше, що дрімало в людині.

Понад півтора століття численні когорти українських (і не лише українських) поетів зверталися до творчості Тараса Шевченка, черпали в ньому наснагу та своїми поезіями славили його велич, його провидчий розум і гуманізм, старалися наслідувати його приклад служіння Вітчизні.

Природно, що найвищі світочі української літератури високо несли прапор Шевченкового слова. Велети української літератури схилялися перед величчю Великого Кобзаря.

ВЕЛЕТИ ПРО ВЕЛЕТА

Невпинно захищав, пропагував і помножував традиції великого попередника славетний Каменяр – Іван Франко. Робив це і в наукових розвідках, і в поетичній творчості. Його працям про Тараса Шевченка властиві глибина думки, наукова обґрунтованість, точність і тонкість спостережень, багата аспектність в аналізі й синтезі. І все доводить непересічність, незрівнянну ні з чим роль Тараса Шевченка для розвитку української нації.

Найвищим апофеозом народної любові до Шевченка стали знаменні слова Івана Франка у його «Присвяті»:

«Він був сином мужика і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій.

Доля переслідувала його в житті скільки могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі в іржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду...

Доля не шкодувала йому страждань, але й не пожаліла втіх, що били із здорового джерела життя.

Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйоні к людських сердець все наново збуджуватимуть його твори.

Отакий був і є для нас, українців, Тарас Шевченко».

/ Франко І. Я. Зібрання творів в 50-ти т. К., 1983, т. 39, с 255 /

Це було сказано великим Каменярем від імені всього гнобленого українського народу навесні шевченкового ювілейного 1914 року. Сказано напередодні нової епохи в житті народів царської Росії, сказано в передчутті близьких гроз революцій, на які уярмлені народи покладали надію звільнення з російської кабали.

І чи не символічно, що ось цього 2014 ювілейного року український народ знову стоїть на порозі нової епохи, знову настала потреба подбати, вибороти і закріпити незалежність, неподільність і справедливість для Української Держави! Ідеали, про які мріяли, за які боролися велети українського народу – Тарас Шевченко та Іван Франко.

Творив Іван Франко і свою поетичну шевченкіану, що теж становить шедеври української літератури.

Справедливо славлячи велич Шевченка, Іван Франко у вірші «В ХХІІІ-ті роковини смерті Тараса Шевченка» гнівно відхиляє надуману версію деяких «мудрагелів» про те, що «Шевченко - міф»:

Та ні, не «міф»! Від дуба степового
Розрісся вже цілий могучий ліс,
І не найдесь вже грому, вихру того,
Щоб його розвіяв і розніс.
Та ні дармі укази і доноси,
Що пригнетуть, не вб'ють твої слова!
З-під гнету їх сильнішою, ніж доси,
Повстане правда, вічна і жива !

І саме на допомогу Шевченка, на його віще слово уповає великий Каменяр у боротьбі проти темряви антиукраїнської і антинародної політики, яку все більше посилювали держави-окупанти на етнічних українських землях – і Росія, і Польща.

В поезії «В двадцять п'яті роковини смерті Тараса Григоровича Шевченка» Іван Франко проголошує гнівне риторичне запитання, яке емоційно возвеличує Батька Тараса:

Хто розбудить нашу «правду» п'яну»?
І хто голодним дасть поживний хліб?
Тарасе, батьку, наш замучений пророче –
Чи скоро буде світ по тій страшній ночі?

На це звертала увагу і Леся Українка, величава поетеса України, яку теж можна віднести до плеяди пророків, посланих Україні самим Богом.

Славна поетеса з глибокою пошаною згадувала про Тараса Шевченка у своїх статтях: «Замітки про новітню польську літературу» (1901), «Два напрями в новітній італійській літературі» (1900), а також у своїх листах. Наприклад, до матері звернулася з проханням надіслати їй «Кобзар», особливо цікавилася творами Шевченка, що були покладені на музику.

У 1899 році Леся Українка разом з Ольгою Кобилянською відвідала могилу Кобзаря.

У поетичній творчості Лесі Українки є декілька віршів, присвячених Тарасові Шевченку: «Жалібний марш» (1888 р.), «На роковини Шевченка» (1889 р.), «Легенда» (1906), «На роковини» (1911).

Хоч порівняно невеликою є їх кількість, проте вони виразно засвідчують, як благовійно наша велика поетеса схилилась перед величчю і значимістю творчості Тараса Шевченка.

У 1911 році Леся Українка писала:

НА РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА

Гомоніла твоя кобза
Гучною струною,
В кожному серці одбивалась
Чистою луною.

Спочиваєш ти, наш Батьку,
Тихо в домовині,
Та збудила твоя пісня
Думки на Україні.

Хай же промінь твоїх думок
Поміж нами сяє,
«Огню іскра великого»
Повік не згасає!

Щоб між нами не вгасало
Проміння величне,
Ти поставив «на сторожі»
Слово твоє вічне.

Для мене особливо значимим є трактування постаті Тараса Шевченка видатним українцем Богданом Лепким, ім'я і творчість якого були строго заборонені советською владою.

Проте від своїх батьків я знала, що це – надзвичайний патріот і вельми талановита й багатогранна особистість, оскільки він – поет, письменник, перекладач, автор текстів численних музичних творів, науковець і видатний педагог, художник і мистецтвознавець, теоретик феномену Українського Січового Стрілецтва, активний громадський діяч.

Тепер Богдан Лепкий повертається до українців, але, на мою думку, надто повільно. Ще багато українофобів не можуть простити йому прослави нашого славного гетьмана Івана Мазепи...

Богдан Лепкий вважав Тараса Шевченка найвеличнішим сином України. Здається, саме цей велет української думки вперше назвав Тараса Шевченка Українським Велетом.

У своїй науковій праці «Про життя і твори Тараса Шевченка», написаній у 1919 році в притаманному йому мистецько-зворушливому стилі, Богдан Лепкий, глибоко аналізуючи творчість Шевченка, так пише про появу «Кобзаря»:

«Тяжко знайти другу книжку в світі, щоб для долі народу мала таке превелике значення, як «Кобзар» для України. Це було щось таке несподіване, нове, щось так глибоко з душі народу добуте, що годі було опертися його силі. Цей «Кобзар» прямо чуда творив. Сонних будив, збитих із народного шляху на праву дорогу навертав, старим грішникам приспану совість розбурхував, ерихонською трубою гримів. Кожний з нас чує це по собі, що то за книжка!»

Як гарно сказано! Дай, Боже, і нам усім на собі відчутти благотворний вплив Шевченкового «Кобзаря»!

Взагалі, працю Богдана Лепкого «Про життя і твори Тараса Шевченка», неможливо переоцінити: це надзвичайно глибокий, хоч і лаконічний та всім доступний, аналіз особистості, життя й творчості Великого Поета. Думаю, що якби по ньому вивчали у школах спадщину Тараса Шевченка, то ніколи не було б перекручень його ідей і повчань, ніхто не залишився б байдужим до постаті цього, Богом дарованого Україні, Генія. Ніхто не наважився б кинути камінь на його пам'ять, що, на жаль, траплялося нам іноді спостерігати, не родила б українська земля виродків типу якихось бузин...

Богдан Лепкий присвятив Шевченкові як глибокі наукові дослідження, так і цикл віршів, серед яких є такий:

Благословенна най буде година,
І тая хата, і село,
Що Україні принесло
З великих найбільшого сина.
Благословенна!
Хто, як він
Відчув давніх часів прокльони.

Руїни смуток, гробу стони
І кожний зойк, і кожний скін
Прийняв у серце?
Хто тужив такою лютою тугою
За волею і за красою,
За тим найбільшим дивом див,
Любов'ю брата, чоловіка?
Кому народ – нуждар, каліка,
Насильно гноблений катами,
Був так закоханий без тьми,
Зі всього найдорожчий в світі?
Хто найкращі свої пісні,
Теплом сердечним так огріті,
Як тії квіти весняні
Промінням сонця, присвятив
Біді і нужді? Покриткам,
Насилуваним ворогами,
І дідичами, й паничами,
І киненим, як лист вітрам,
На глум недолі.
Тій бідноті,
Що в спеку жне в кервавім поті
Пшеницю на чужий калач,
Її ж за те лиш сум і плач,
Лиш вічна кривда, -
Хто, як він,
Мав в крилах духа той розгін;–
Летіти в вічність понад зорі,
Де в безбережному просторі
Царює правда світова,
Щоб кинути її до віч
Свою огненну, смілу річ
Про людські стоптані права?!
Хто другий так, як він, горів
Огнем бажання, щоб колись

Широкі струї розлились
Добра, щоби ненависть, гнів
Навіки щезли, щоб кругом
Зацвіло радістю, добром,
Як райським квітом?
Хто і хто
Свої високі, ясні думи
Такими виспівав словами
Сердечно простими?
Мов шуми
Вітрів осінніх над степами,
Мов грюкіт грому або гук
Порогів дніпрових?..
Сто рук
Підносить віко домовини,
А в домовині правда гине,
А в домовині воля мре.
І де єсть той, і де єсть, де,
Щоб рідну мову позабуту,
Опльовану, в ланці закуту,
Невільницю лихих панів,
До того сяєва довів,
Що він тебе, моя ти мово?
Він кождий звук і кожде слово
Перетопив в горнилі духу
Так, що в тій мові завірюхи
Народів, напрями віків,
І квітів запах, птахів спів,
І зір дрожання, плач роси,
І відблиск божої краси; -
Усе-усе! Мабуть, немає
І не було, мабуть, нікого,
Щоб для народного добра
В житті своїм зробив так багато,
Як він для нас!

Благословенна ж най буде година,
І тая хата, і село,
Що Україні принесло
З великих найбільшого сина!

Отож, і нам, всім сучасним українцям, людям такого бурхливого ХХІ століття, варто йти слідами наших Велетів Духу, варто відкрити свої серця для цієї стихії любові до Вітчизни, вболівання над її долею та служіння рідному народові, яку несе нам Шевченкове слово.

Саме цьому має посприяти вдумливе й щире відзначення 200-літнього ювілею Тараса Шевченка. Принесімо йому в дар свою увагу, розуміння та виконання його заповітів!

Праведная душе! Прийми мою мову,
Немудру та щиру. Прийми, привітай! – просив поет... Виконуймо його прохання!

МІЙ ШЕВЧЕНКО

У кожного є своя стежка до Тараса Шевченка. І кожна буде благодатна, коли приведе нас до нашого Пророка і допоможе зрозуміти, що він скаже саме нам.

Переважно та стежка починається від рідного порогу. Традиційно в українських родинах шанують Тараса Шевченка. У більшості домівках завжди був портрет Кобзаря, який шанувався, як і ікони. Благо, що советська влада не боролася войовничо з портретами Шевченка, як це вона робила щодо Божих ікон.

Я знала сім'ї, де релігійні люди позбувалися в своїх хатах ікон, щоб не мати неприємностей від влади, а свої духовні очі звертали до Шевченка. Дякувати Богу, моя мама-вчителька таки ніколи не зняла зі стіни ікони Божої Матері. А поруч неї був портрет Шевченка. І вони, мої оберези, надалі нерозлучні зі мною.

Тарас Шевченко супроводжував і супроводжує мене впродовж усього мого життя. Його надзвичайно шанували, перед ним схилялися мої батьки та й їхні батьки, про що маю багато усних і письмових свідчень.

Ще не ходячи до школи, я завжди бувала присутня на Шевченківських святах, які кожного року організовувала для своїх учнів і їхніх батьків моя мама-вчителька.

У хаті незмінно були «Кобзарі», притім не один, а кілька. Тепер, дивлячись на ці книги, придбані моїми покійними батьками, бачу, що вони не пропускали ні одного нового видання «Кобзаря», щоб не купити його.

Чи то так запрошували його до нас в гості? Чи, можливо, так намагалися компенсувати втрату родинних бібліотек, втрачених у час війни та під час післявоєнних тотальних конфіскацій, яких зазнала наша родина від чекістських структур...

Моїм першим «Кобзарем» був «Кобзар» у червоній обкла-

динці, виданий 1952 року в Києві. Добротне, як на той час, видання. Правда, мама говорила, що деяких творів Шевченка там бракує...

Мої «Кобзарі» Шевченка:

1. Т.Шевченко. Кобзар. – Державне видавництво художньої літератури – Київ – 1952 (*Портрет 1860 – у шапці*)

2. Т.Шевченко. Кобзар. – (вступна стаття М.Рильського) – Державне видавництво художньої літератури – Київ – 1960 (*Портрет – молодий Шевченко*)

3. Т.Шевченко. Кобзар. – Державне видавництво художньої літератури – Київ – 1964 (*Портрет 1860 – у шапці*)

4. Т.Шевченко. Кобзар. – Видавництво художньої літератури «Дніпро» – 1966 – (*Портрет 1860 – без шапки*)

Далі появлялися різні подарункові і малоформатні видання. До речі, не раз саме «Кобзар» мої батьки дарували рідним і знайомим на різні okazji.

У школі мені пощастило мати чудову вчительку української мови й літератури і, разом з тим класну керівницю, Надію Тимофіївну Романченко, доньку Східної України, яка була закохана в поезію і з великим натхненням, талановито читала нам твори Тараса Шевченка і нас запалювала любов'ю до нього. Не раз ми плакали, слухаючи її зворушливе виконання... Із задоволенням і без принуки вивчала я твори Кобзаря. І згідно з шкільною програмою, і інші для Шевченківських свят.

Почула від батьків, що не всі твори Тараса Шевченка можна декламувати, що за виконання деяких творів можна бути покараним. Тоді я, з дитячим обуренням і спротивом, почала вивчати напам'ять твори, які вважалися забороненими чи не бажаними... Правда, обіцяла батькам поза домом їх ніде не декламувати.

Розучувала «Розриту могилу», уривки з «Великого льоху»... Дотепер, наприклад, пам'ятаю вивчений у шкільні роки вірш «Стоїть в селі Суботові»...

Тепер особливо гостро й боляче згадуються такі, на жаль, актуальні й гіркі слова з тих давніх поезій нашого Пророка:

Стоїть в селі Суботові
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.
Мир душі твоїй, Богдане!
Не так воно стало;
**Москалики, що заздріли,
То все очухрали.**
Могили вже розривають
Та грошей шукають,
Льохи твої розкопують
Та тебе ж і лають,
Що й за труди не находять!
**Отак-то, Богдане!
Занапастив еси вбогу
Сироту Україну!**
За те ж тобі така й дяка.
Церков-домовину
Нема кому полагодить!!
На тій Україні,
На тій самій, що з тобою
Ляха задавила!
Байстрюки Єкатерины
Сараною сіли.
Отак-то, Зіновію,

Олексій друже!
**Ти все оддав приятелям,
А їм і байдуже.**
**Кажуть, бачиш, що все то те
Таки й було наше,**
Що вони тільки наймали
Татарам на пашу
Та полякам... Може, й справді!
Нехай і так буде!
Так сміються ж з України
Сторонні люди!
Не смійтеся, чужі люде!
Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна .
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!..

Виділяю слова, які саме життя виділяє нам у сьогодніні!

Уже в дорослому віці я не раз застановлялася, чому саме вірш «Стоїть в селі Суботові» був мені, малій школярці, найбільш близький і зворушливий. І зрозуміла, що це був підсвідомий відгук на ті переживання, які довелося мені разом з родичами переживати в ранньому дитинстві: ув'язнення моїх дідуся о.Володимира Лиска і вуйка о.Романа Лиска, які відмовилися зрадити свою присягу, свою віру в час злочинного нищення советською владою Української Греко-Католицької Церкви. Згодом був заарештований і вуйко Юрко Лиско за зв'язки з УПА.

Дитинство моє супроводжувалося готуванням родичами передач до тюрем, опісля – в далеку Мордовію дідусеві та до Воркути вуйкові Юркові.

Годі забути відчайдушні намагання моєї мами довідатися про долю свого брата Романа, пошуки його по психлікарнях, бо була чутка, що він у тюрмі збожеволів від катувань. У поїздки по психлікарнях мусила мама брати мене, малу, з собою... Потім важким ударом впало на родину повідомлення Прокуратури СРСР, аж у 1956 році, про смерть Романа Лиска.

Очевидно, образ нищеної Церкви ототожнився в моїй дитячій голові з «домовиною України» в селі Суботові.

Чорними цвяшками вбилися в мозок ті чорні рядки!..

Багато пізніше я збагнула, що «церквою-домовиною» Шевченко називає саму Переяславську угоду, яка ґрунтувалася на наївній вірі, що москаль буде з козаком добром і лихом ділитися. Всю наївність такої віри Шевченко завжди розумів, але разом з тим своїм пророчим даром передбачав, що та домовина розвалиться і що Україна вирветься на волю і стане самостійною державою.

Ще одне підтвердження пророчості Тараса Шевченка, ще один аргумент, що Кобзареві треба вірити, що його треба слухати!

А далі переді мною, як і перед усіма вдумливими читачами, ширшала панорама недолі України, над якою так важко вболівав наш Пророк Шевченко. Мені, як і мільйонам українців, доводилося переживати разом із Шевченком долю України, історичну несправедливість поневолення різномасштабними загарбниками...

На жаль, і в наш час – у знаменний ювілей Великого Кобзаря – знову стукають до серця рядки з «Розритої могили»:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?

Розради в час важких випробувань теж шукаю у Шевченка, у спогадах про наше містичне з поетом спілкування.

З ностальгією згадую традиційні Шевченківські вечори у Львівській філармонії в радянські часи. Це було два-три вечори в березні, на які важко було дістати квитки, та все ж львівська інтелігенція ніколи їх не пропускала. Там не було музики, танців, зате там був живий, віщий Шевченко! Зал був завжди вщерть наповнений, причому багато було студентської молоді. Атмосфера була неймовірно піднесеною, відгомін такого свята не покидав людей ще багато днів...

Так, це згадую з великою ностальгією. Чому не спостерігаємо такого піднесення духу в шевченківські дні тепер, у незалежній Україні?!

Дякувати Богові, ніхто не забороняє вшановувати Шевченка і його твори, та чомусь це не викликає такої ейфорії, такого потужного потягу сучасників до Шевченкового слова, як у радянські часи.

Чи потрібно, щоб знову заборонили Шевченкове слово, щоб ми до нього по-справжньому потягнулися?

Зокрема, дивує, що рідко вже чути на Шевченківських вечорах саме послання «І мертвим, і живим, і ненарожденним»... Не модне?.. Набридло?.. Совість коле?..

Але ж це послання нашого Пророка до нас! А послання пророків мусимо знати, пам'ятати, осмислювати й виконувати. Адже для цього посилає Господь Бог людям пророків!

Думається, що не пізно схаменутися... Лише треба всім, буквально всім, послухатися закликів нашого українського Генія-Пророка!

БОГОМ ПОСЛАНИЙ БОГА ПРОПОВІДУВАВ

Я належу до того покоління, у якого формувалися два діаметрально протилежні світогляди – родинно-традиційний і державно-ідеологічний. Комуністичною тоталітарною державою масовано й інтенсивно заперечувалися духовні цінності українського народу та прищеплювався «радянський патріотизм», що гарантував космополітизм, безбожність і, як наслідок, деградацію особистості.

Як порятунком для дитячих душ, виступав родинний вплив, оснований на національній ідеї та вірі в Бога.

Дякуючи Богові, я мала щастя народитися у глибоко релігійній родині, дідусь і прадіди були священиками. Мама, чие вчителювання припало на роки тоталітарного панування, була надзвичайно побожною і, працюючи в радянській школі, весь свій педагогічний і дипломатичний хист спрямовувала на те, щоб не сприяти атеїстичному вихованню, щоб не похитнути в дітей отриманого вдома виховання. Як вона це робила, я описала у своїй книзі «Світло Вчительки», виданій у видавництві «Духовна вісь» в 2002 році.

Отож, від Батьків я твердо знала, що Тарас Шевченко був дуже побожною людиною, хоч шкільні підручники намагалися переконати нас у протилежному. Своїх власних контраргументів офіційному твердженню я тоді ще не мала. Але звернула увагу, що до багатьох своїх творів Шевченко ставив епіграфами слова із Святого Письма. Чи могла це робити людина, що не вірила в Бога? Хіба міг бути невіруючим той, хто добре знав Святе Письмо і залучав його до проголошення своїх сентенцій? Для мене це був найперший доказ, який допомагав мені пропускати мимо вух офіційне трактування й фальсифікування духовної сутності Кобзаря.

Також пам'ятаю, як обурювалися мої Батьки богоборцями-атеїстами, які потрудилися в усіх радянських виданнях

«Кобзаря» замінити велику букву на малу при споминанні Бога. Шевченко так не писав! Ім'я Бога писав і з великої букви, і з найвищою пошаною!

Дякувати Богові, минули роки войовничого атеїзму. Дуже прикро було, що не дожили до цього часу мої Батьки, котрі відійшли до Господа в 1976 році. Із смутком уявляла, як тішились би вони свободою визнання своєї релігійності...

Зате з радістю зустрічала я кожен крок повернення сучасників до визнання Господа Бога. Особливо тішили заяви, докази науковців і взагалі культурних людей про єднання нашого Тараса Шевченка з Богом, про його уповання на Бога в проханні кращої долі для українців.

Пам'ятаю, як я втішилася, коли в мої руки потрапила невеличка книжечка Богдана Стельмаха «Євангеліє від Тараса», видана в 2005 році.

Потім пощастило придбати чудову розвідку Михайла Шевченківа «Бог суцїй у поезїї Кобзаря», видану в Тернополі в 2008 році. Підзаголовок цієї праці: «Про реальність Бога та Його місце в поезїї Тараса Шевченка». Важко переоцінити цю працю! І знову ностальгічна думка: «Як шкода, що Батьки мої не можуть втішатись цією книжкою!» Я вельми зраділа і прізвищу автора – Шевченків. Сприймаю його як гідного сина Тараса Шевченка. Далі помічаю, що Михайл Шевченків є священником із науковим, докторським званням. Як гарно кермує Господь нашим світом!..

Адже саме завдяки праці Михайла Шевченківа, котрий подав вражаючий список використаної літератури, я побачила, як багато науковців застановлялися над ставленням Тараса Шевченка до Бога, як переконливо й науково заперечували той обурливий советський міф про Шевченка-атеїста.

Воїстину воскресіння Тараса Шевченка в Божому сьйві!

З деякими працями вдалося познайомитися, і далі немало розвідок і публікацій трапляється на тему єднання нашого Пророка Шевченка з Господом Богом, котрий послав його українському народові.

А цього Шевченкового ювілейного року Україна отримала гарний подарунок від відомого мистецтвознавця й богослова Дмитра Степовика – ґрунтовну книгу «Наслідуючи Христа: Віруючий у Бога Тарас Шевченко».

Правда, для мене найбільшою радістю було знайти цього ювілейного року у своєї приятельки Люби Шумської книжечку Богдана Лепкого «Про життя і твори Тараса Шевченка», видану у видавництві «Україна» ще в 1994 році, але, мабуть, мізерним тиражем, бо ніколи раніше вона не трапилася мені. З величезною радістю прочитала я працю свого улюбленого письменника про найвеличнішого нашого поета!

Цікавими і промовистими є статистичні підсумки, які здійснили деякі дослідники творчості Шевченка.

Ще в 1936 році Микола Гнатишак у книзі «Тарас Шевченко і релігія», виданій у Львові, опублікував підрахунки християнських понять у творах Т.Шевченка. Ось деякі з них:

Кількість віршованих творів у «Кобзарі»	218
Кількість творів, де згадано Бога	143
Кількість віршів, у яких не згадано Бога (переважно побутова лірика)	75
Кількість разів уживання в «Кобзарі» слова Бог, у тому числі й Ісус Христос	600
Кількість разів згадування у «Кобзарі» Матері Божої	25
Кількість творів, у яких наявні довші поетичні молитви (в деяких творах – декілька молитов)	17 + 10 псалмів та декілька «подражаній» пророкам

Тепер уже ні в кого немає сумніву, що Тарас Шевченко був глибоко віруючою людиною.

Правда, є в Шевченкових поезіях місця, які можна розцінити, як нарікання на Бога та Його терплячість до зла, як якусь суперечку з Богом чи осуд... Але, коли поглянути в ши-

рокий контекст цих поетових емоцій, то можна зрозуміти, що це – вираз понадлюдського переживання, болю й відчаю, спричинених жахливими реаліями життя.

Зрештою, згадаймо, що навіть Ісус Христос у момент найбільшого страждання вигукнув до свого Бога-Отця «Господи, чому Ти покинув мене?» А Тарас Шевченко – лише людина, людина із загостреним почуттям справедливості та всепоглинаючої любові до рідної України.

Такі, здавалось би, прояви «богоборства», за які так завзято чіплялися войовничі атеїсти, були роз'яснені, переконливо пояснені й розвінчані багатьма вченими, шевченкознавцями, які довели, що насправді Шевченко був зразком глибокопобожною людини. Від молодих літ і до смерті він возив із собою Святе Письмо, а на вигнанні це було майже єдине його читиво.

Тож і нам, сучасним українцям, потрібно навчитися такого контакту із Всевишнім Творцем, приклад якого подав нам Тарас Шевченко своїм життям і творчістю. У Шевченка можемо знайти ліки від насадженого советським режимом безбожжя, рецидиви якого є ще так живучі в нашому суспільстві.

Щирим серцем і чистим розумом вникаючи в твори Великого Кобзаря, навчёмось сприймати Шевченкові молитви і самим наполегливо нести їх до Господа Бога.

Насамперед слід звернутися до тих поезій, які сам Шевченко озаглавив «Молитва». Написані вони були наприкінці життя, в 1860 році. Поет, ніби підводячи ризику своїм життєвим сентенціям, звертався до Бога, просячи того, що вважав найпотрібнішим для народу.

Проживімо в уяві таких три дні, молячись разом із Кобзарем!

МОЛИТВА

Царям, всесвітнім шинкарям,
І дукачі, і таляри,
І пута кутії пошли.

Робочим головам, рукам
На сій окраденій землі
Свою Ти силу ниспошли.

Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай!
І більш нічого не давай!

24 травня 1860

* * *

Царів, кривавих шинкарів,
У пута кутії окуй,
В склепу глибокім замуруй.

Трудящим людям, Всеблагий,
На їх окраденій землі
Свою ти силу ниспошли.

А чистих серцем? Коло їх
Постав Ти ангели свої,
Щоб чистоту їх соблюли.

Мені ж, о Господи, подай
Любити правду на землі
І друга щирого пошли!

25 травня 1860

* * *

Злоначинающих спини,
У пута кутії не куй,
В склепи глибокі не муруй.

А доброзичдущим рукам
І покажи, і поможи,
Святу силу ниспошли.

А чистих серцем? – Коло їх
Постави ангели свої
І чистоту їх соблюди.

А всім нам вкупі на землі
Єдиномисліє подай
І братолюбіє пошли.

27 травня 1860

Бачимо, що Шевченко просить для себе любові, «сердечного раю», правдолюбства; для всього люду – сили, чистоти душ і ангельської опіки; а для ворогів і гнобителів – кайданів, в склепи замурування, тобто справедливого ув'язнення, заслуженої кари.

Хіба не цього всього і ми прагнемо сьогодні?

На третій день таких звертань до Бога, поет просить найважливішого:

А всім нам вкупі на землі
Єдиномисліє подай
І братолюбіє пошли.

Приєднаймося до цього прохання Тараса Шевченка і самі намагаймося це досягнути!

Роками, відколи маємо Незалежну Українську Державу, лунають звідусіль заклики до єднання українців у служінні

Україні і – далі цього найбільше нам забракає... То, може, варто просити нашого пророка Шевченка, котрий, напевно, перебуває в Царстві Небеснім, щоб випросив нам таку ласку?

За життя наш Кобзар у багатьох творах підносив до Господа Бога свої молитви за людей. І просив він за всіх потребуючих: за покривджених і знедолених, за терплячих, за зведених дівчат, за матерів, до долі яких був особливо співчутливим, за покинутих байстрят – одним словом, за всіх і за все.

У Бога Правди і Свободи
Молив для всього, що живе.

Поет не лише звертався з молитвами до Господа Бога, він популяризував, поширював Святе Письмо. Особливо чітко це проявилось в його «Давидових псалмах». У цикл його віршів входить 10 поезій під назвою «Давидові псалми» (1845).

Природньо-емоційно і щиро переспівуючи духовні пісні із Псалтиря, якого досконало знав відколи за дорученням вчителя-дяка читав його на похоронах, Шевченко засвідчував почуття своєї відповідальності за долю свого народу.

Боже, спаси, суди мене
Ти по Своїй волі.
Молюсь, Господи, внуши їм
Уст моїх глаголи.
Бо на душу мою встали
Сильнії чужії,
Не зрятъ Бога над собою,
Не знають, що діють.

З бодем, співчуттям і осудом говорить автор про тих, хто не знає Бога:

Пребезумний в серці скаже,
Що Бога немає,
В беззаконії мерзіє,
Не творить благая.
І застерігає:

Умудріться, немудрії,
Хто світ оглядає,
Той і серце ваше знає
І думи лукаві.
Разом з тим Шевченко впевнений, що
Господь любить свої люди,
Любить, не оставить,
Дожидає, поки правда
Перед ними стане.

Як і Давид, наш псалмоспівець свої надії покладає на
Бога і звертається до Нього за підтримкою і допомогою.

Господь Бог лихих карає –
Душа моя знає.
Встань же, Боже, Твою славу
Гордий зневажає.
Вознесися над землею
Високо, високо,
Закрий славою Своєю
Сліпе горде око.

.....
Якби не Бог поміг мені,
То душа б живая
Во тьмі ада потонула,
Проклялась на світі.
Ти, Господи, помагаєш
По землі ходити.
Ти радуєш мою душу
І серце врачуєш,
І перебуєт Твоя воля
І труд Твій не всує.

Сам підносячи молитви до Господа, Тарас Шевченко у ба-
гатьох творах закликає всіх (і сучасників, і нащадків) до мо-
литви, особливо до молитви за Україну:

Любіться, брати мої,
Україну любіте,
І за неї, безталанну,
Господа моліте!

/«Згадайте, братія моя»/

Це писав поет, будучи ув'язненим, у своєму циклі «В казематі», писав, не падаючи духом і прагнучи піднести дух ув'язнених друзів:

То воля Господа. Годіть!
Смиріться, молітесь Богу
І згадуйте один другого.
Свою Україну любіть.
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

/«Чи ми ще зійдемося знову»/

Цей заклик ніколи не втрачає своєї актуальності. Та, на жаль, не завжди ми, сучасні, про те пам'ятали...

І ось якраз у 200-літній ювілей нашого Пророка довелося нам відгукнутися на такі заклики. Коли увірвався терпець українців на панування зла, коли повстали українці на боротьбу за справедливість в Україні, за свою гідність і коли темні сили кийком і кулею, підлістю й жорстокістю стали гасити благородний народний порив – тут воскресла Шевченкова молитва до Господа Бога.

У наш драматичний час мільйони українців підносять до Бога свої спільні молитви за Україну. І не завжди усвідомлюємо, що виконуємо нарешті одну із заповідей нашого Пророка Шевченка. Думаю, це втішає безсмертну душу Кобзаря.

Але пам'ятаймо, що уповаючи на Господа, молячись за всіх і все, Тарас Шевченко наполягав і на обов'язках кожного українця.

КОНСТИТУЦІЯ ЛЮБОВІ ВІД ШЕВЧЕНКА

Кожен своєю стежкою йде до Тараса Шевченка. Найважливіше – щоб ми справді прийшли до нашого Батька і Пророка. Адже Богом натхненне слово Тараса Шевченка є справжнім підручником духовності, вчить любові до Бога, до природи, до Вітчизни, до людей взагалі. Це – незмінна конституція праведного життя!

Справді, якщо задуматися, що є основною, найбільш характерною рисою Тараса Шевченка, з впевненістю можемо ствердити, що це – любов. Любов до рідного краю і свого народу, до своєї історії, до України. Його чуле серце, яке так щиро вболівало над стражданнями народу, над жіночою долею, відкривалося на болі і потреби всіх, це воістину було серце, повне любові.

Та насамперед маємо відзначити любов до Бога, яку впродовж усього життя й всієї творчості виявляв Тарас Шевченко. Вже згадувалося, як часто у своїй творчості Шевченко звертався до Бога, як часто кликав «Мій Боже милий!»

Особливо виразно виявляється ця любов до Всевишнього Творця зі сторінок щоденника Шевченка за 1857-1858 роки. Це був час великої радості, бо закінчилося десятиліття важкої неволі – жорстокого заслання. Шевченко щиросердечно дякує Богові, не раз занотовує, що заспокоює себе «святою молитвою». Згадуючи своє життя в неволі, у записі від 27 липня 1857 року він пише: «В заключение поблагодарил Всемогущего Человеколюбца, даровавшего мне силу души и тела пройти этот мрачный, тернистый путь, не уязвив себя и не унизив в себе человеческого достоинства».

26 липня 1857 року, записуючи до щоденника чернетку свого листа до графа Федора Петровича Толстого, Шевченко пише: «Всемогущий и Премилосердый Господь не оставил меня здоровьем в этом долголетнем и суровом испытании; и любовь, которую я с раннего детства бессознательно питал

к прекрасным искусствам, теперь посылает Он мне любовь сознательную и крепкую, как алмаз».

Далі, пишучи про свої плани працювати над гравюрами, Шевченко висловлює впевненість, що «распространять в обществе вкус и любовь к доброму и прекрасному – это чистейшая, угоднейшая молитва Человеколюбцу Богу. И посильно бескорыстная услуга человеку».

А в листі до графині Толстої Шевченко ще конкретніше аналізує свій душевний стан, пише, що дякує Богові, бо в тому випробуванні, яке йому Бог послав, очистилося й видужало його боляще серце, навчилося, як любити і ворогів своїх. А цього, підкреслює Шевченко, може навчити лише тяжка школа досвіду і тривала бесіда з самим собою. І внаслідок таких чинників у своїй долі Шевченко почуває себе «коли не досконалим, то принаймні бездоганим християнином».

Отакий приклад справжнього християнства своєю постановою подає нам наш великий Пророк. Чи почуємо, чи сприйmemo?..

Не відаючи, чи помітять, чи сприймуть українці його приклад, поет у 1857 році дарує українському народові свою знакову поему «Неофіти», в якій, звертаючись нібито до давніх часів, звертається до сучасників і грядущих поколінь. При цьому просить допомоги в Божої Матері:

Благословенная в женах,
Святая праведная Мати
Святого Сина на землі.
Не дай в неволі пропадати,
Летучі літа марне тратить.
Скорбящих радосте! Пошли,
Пошли мені святее слово,
Святої правди голос новий!
І слово розумом святым
І оживи, і просвіти!

.....
.... Ридаю,
Молю, ридаючи, пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило.
І на Україні понеслось,
І на Україні святилось
Те слово, Божее кадило,
Кадило істини. Амінь.

Сповнившись Божим натхненням, Шевченко словами свого героя Алкіда звертається до нас:

– Молітесь, братія! Молітесь
За ката лютого. Його
В своїх молитвах пом'яніте.
Перед гординею його,
Брати мої, не поклонітесь.
Молитва Богові. А він
Нехай лютує на землі,
Нехай пророка побиває,
Нехай усіх нас розпинає;
Уже внучата зачались,
І виростуть вони колись.
Не месники внучата тії,
Христові воїни святіє!
І без огня, і без ножа
Стратеги Божії воспрянуть.
І тьми і тисячі поганих
Перед святими побіжать.
Молітесь, братія.

Отож, осягнувши сутність справжнього християнства, Шевченко закликає і нас до вселюдського прощення, до ви-

корінення поганського принципу «зуб за зуб, око за око». При тому стверджує, що, прощаючи ворогові лютому, не треба, не можна поклонитися перед ним і його гординею. Треба ідейно прагнути до того, щоб не було деспотії і несправедливості та щоб люди були людьми.

Така глибока ідея робить поему «Неофіти» твором загальнолюдським, дороговказом до людяності й гідності.

Поет вірить, що «Христові воїни святіє» зможуть силою своєї праведності побороти «і без огня, і без ножа» злі сили.

Але ж як стати такими праведниками?..

У наш буремний, тривожний час дуже потрібно українцям прислухатися до таких закликів Тараса Шевченка, бо сучасні кричущі явища несправедливості, корупції, зловживань як з боку приватних осіб, так і державних інституцій породили в суспільстві не лише справедливе обурення й осуд, а й вияви великої агресивності, жорстокості, що свідчить про занепад людської гідності та деморалізацію.

Осуджуючи ганебні дії ворогів нашої державності, різних сепаратистів, терористів, бойовиків і чужоземних агресорів, українці у своєму гніві іноді стають зовсім подібними до них. Обурюючись злом інших, творять не менше зло. І спостерігаємо, як українці чинять brutальні дії щодо невгодних їм співгромадян і діями своїми не лише зневажають гідність тих, кого не поважають, а й самі втрачають людську гідність.

Шевченкові прикро було б бачити спотворені люттю обличчя своїх нащадків, що, мов середньовічні дикуни, розправляються з тими, хто своїми поступками обурих їх!

Задумаймося над цим, дорогі Українці!

У своїх листах і в «Щоденнику» Шевченко стверджує, що є переповнений любов'ю усвідомленою й твердою, але вже багато раніше ця любов струменіла з усіх його творів.

Любов до рідного краю і його природи, любов до народу та його минулого, любов до матерів, до покривджених ді-

вчат, до борців за волю українського народу, до друзів, любов до інших уявлених народів...

Думається, саме ця велика любов і була джерелом його небувалого таланту. Мабуть, Господь одночасно вдихнув любов і талант в серце посланого нам Пророка.

Знаменно, що перший свій твір «Причинна» Шевченко розпочав неймовірно могутим акордом – одою природі:

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопав.

Символічним видається, що звернувся поет саме до явища бурі, мовби підкреслюючи здатність небес схилитися до землі, на якій і людство, мов човен, то вирина, то потопа.

Шевченковий «Кобзар» переповнений зворушливими описами природи, яку поет сприймає як щось живе й ніжне, рідне й дороге, надзвичайно трепетне...

До сонця й вітру, до блакитного неба й чорної гори, до всіх явищ природи поет звертається як до живих істот, виявляючи при цьому надзвичайну щирість чуття, використовує високопоетичні форми. Яка любов до природи струменіє із Шевченкових рядків:

Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,

Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.
Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась;

/«Княжна»/

Зоря вечірняя, місяченько, тополенька, веселочка, гайок зелененький, садок вишневий, билинонька в полі, пташечка, лебедонька... – безліч подібних об'єктів ніжної любові поета зустрічаємо у його творах. Безсумнівно, що з таким ставленням до природи, Тарас Шевченко не зміг би завдати найменшої шкоди довкіллю.

Якби ж то нам, сучасним, навчитися такої любові до природи навкруг нас! Наскільки збереглись би дані Господом дари! На жаль, щораз частіше, щораз бездумніше ставляться тепер люди до навколишнього середовища, підпорядковуючи всі стремління вигоді, збагаченню, найчастіше – дуже егоїстичним. Мов осліплі, не бачать краси природи, немов безумні, не розуміють благодатної корисності її.

З глибокою любов'ю описує поет рідний край, його неімовірної краси природу:

Село! – і серце одпочине,
Село на нашій Україні –
Неначе писанка село,
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади; біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколистії тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори над Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

/«Княжна»/

Вочевидь, саме любов до створеного Богом світу органічно переходить в любов конкретну до людей, до Вітчизни, любов, яку всією своєю творчістю проповідує Тарас Шевченко.

З великою любов'ю, співчуттям і болем пише Шевченко про важку долю поневоленого люду, з любов'ю, шаною і захопленням згадує борців за визволення народу. Щиру любов висловлює численним друзям і добродійцям, особливо тим, що вирвали його з неволі кріпацтва, що добивалися звільнення його із заслання в солдати.

А з якою любов'ю, розумінням і співчуттям ставиться Шевченко до жіноцтва, до жіночої долі, на високий п'єдестал підносячи покликання жінки продовжувати рід людський.

Як ніхто інший, поет зрозумів і розкрив перед своїми читачами глибину жіночого серця: і дівочого, і материнського, і серця подвижниці. Маючи надзвичайно чуле серце та глибоко вникаючи в усі аспекти долі й недолі жіноцтва, поет виступає як охоронець найвищих моральних цінностей: любові, милосердя, вірності та самопожертви.

Вболіваючи над долями матерів і дівчат, Шевченко засуджує людську черствість і байдужість. Як турботливий батько і вчитель, волає він до обнови душі кожної людини.

Особливо гостро картає наш Кобзар численні кривди й насилля, які терпів український народ як від представників російської царської влади, так і від українських кріпосників, панів, що засліплені своєю зажерливістю й безкарністю, творили злочини проти людяності. Наш Пророк мріяв і вірив у справедливий суд над ними, нагадував, що існуюче зло не мине безкарно.

Як грізне попередження створив поет свою найбільшу поему «Гайдамаки», в якій описав страшний, пожежами освітлений і кров'ю залитий образ подій 1768 року, які ввійшли в історію як Коліївщина.

Проте, змальовуючи кривавий образ Коліївщини, поет не закликає до жорстокості, а показує, до якого лиха може довести людство соціальна й національна кривда. «Гайда-

маки» Шевченка слід сприймати як заклик своїх і чужих опам'ятатися, не керуватися давніми кривдами й порахунками, а почати жити по-новому, по-людському, справедливо.

Знаменно, що в кінці своєї поеми поет подає прозову «Передмову», де, іронізуючи над собою, каже: «По мові – передмова»... І вже цілком серйозно говорить: «Слава Богу, що минуло, – а надто як згадаєш, що ми одної матері діти, що всі ми слав'яне. Серце болить, а розказувать треба: нехай бачать сини і внуки, що батьки їх помилялись, нехай братаються знову з своїми ворогами. Нехай житом, пшеницею, як золотом, покрита, нерозмежованою останеться навіки од моря і до моря – слав'янська земля».

Тут є над чим подумати!..

І не вина Шевченка, що його не так розуміли, що прагнули вичитати з його поеми не те, що він хотів сказати, а те, чого прагнули озлоблені душі. На жаль, багато так званих революціонерів, замість спам'ятатися, наслідували, старалися перевершити злочиння Коліївщини.

На мою думку, не варто вивчати поему «Гайдамаки» в школі, де підліткам ще складно зрозуміти Шевченкову ідею і може видатися корисним приклад жорстокої помсти. А от дорослим особам, особливо тим, чия діяльність впливає на долі людей, слід ще раз і ще раз нагадувати Шевченкові перестороги!

Коли уважно читати твори Шевченка, очищаються наші серця, відкривається істина, ширшають обрії і легше кожному побачити праведний шлях до справедливості і щастя. Тому різномасті окупанти України всіляко намагалися затупити Шевченкове слово. А всі передові сили, натомість, на його творах виховували національну свідомість українців.

Сьогодні ж, у формально незалежній Україні (про що так мріяв великий поет!), чомусь все тихіше звучить Шевченкове слово. Відбуваються імпрези, присвячені його пам'яті, його ім'ям називають різні акції та споруди, але слово його

чомусь звучить рідко і несміливо. Чому? Тому – що закликає збудитися, думати, єднатися?! Тому – що тисне на сумління, стримує від гріхів перед Богом і народом?

Задумаймося над цим. І всі, кожен на своєму місці, у своїй сім'ї і в своїх колективах – і в ювілейний рік, і завжди – виховуймо наступні покоління на порадах Великого Кобзаря.

Виховані на творах Кобзаря люди, ті, хто щиро перейметься його ідеями, не зможуть обкрадати рідну державу, не скривдять брата-українця, не думатимуть лише про свою ситість та вигоди... Незачерствілі серця обов'язково зачерпнуть із Шевченкової криниці здатність любити ближніх, жити не лише для себе, а для загального добра.

Все життя Шевченка – це приклад, як любити свою Вітчизну, вся його творчість – це заклик любити Україну.

Він не лише шанував пам'ять мертвих, не лише любив живих. Він любив і майбутні, ще ненароджені покоління. Він любив нас з вами! Та любов його – не сліпа, вона не заколисує. Любов Шевченка – це любов Батька, Вчителя і Пророка, вона вимоглива і зобов'язуюча. І ми мусимо набратися мужності і сприйняти його слова, застереження, заклики, як адресовані до нас особисто, до кожного зокрема.

Адже саме для того Тарас Шевченко залишив нам унікальний, неповторний і знаковий твір свій – своє життєдайне «Послання...». Всі ми знаємо, чи принаймні, чули про цей твір, але покладімо руку на серце: чи сприймаємо його, як звернення особисто до себе?

У далекому 1845 році Шевченко звернувся до всіх земляків своїх твором, у саму назву якого поклав його ідею, його призначення: «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє».

Хочеться, щоб читаючи цей твір, кожен сприймав його як звертання особисто до себе.

І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ,
І НЕНАРОЖДЕННИМ
ЗЕМЛЯКАМ МОЇМ
В УКРАЇНІ І НЕ В УКРАЇНІ
МОЄ ДРУЖНЕЄ ПОСЛАНІЄ

Аще кто речеть, яко люблю Бога,
а брата свого ненавидить, ложь
есть.

*Соборно[е] послание Иоанна.
Глава 4, с. 20*

І смеркає, і світає,
День божий минає,
І знову люд потомлений,
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянный,
І день і ніч плачу
На розпутьях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає –
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І Господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо,
Лихом засівають,
А що вродить? побачите,
Які будуть жніва!
Схаменіться, недолуди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,

Полюбіте щирим серцем
Велику руїну,
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесе на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. Волі! волі!
Братерства братнього! Найшли,
Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слів велику силу,
Та й більш нічого. Кричите,
Що Бог створив вас не на те,
Щоб ви неправді поклонились!..
І хилитесь, як і хилились!
І знову шкуру дерете
З братів незрящих, гречкосіїв,
І сонця-правди дозрівать
В німецькі землі, не чужії,
Претесе знову!.. Якби взяли
І всю мізерію з собою,
Дідами крадене добро,
Тойді оставсь би сиротою
З святими горами Дніпро!

Ох, якби те сталось, щоб ви не вертались,
Щоб там і здихали, де ви поросли!

Не плакали б діти, мати б не ридала,
Не чули б у Бога вашої хули.
І сонце не гріло б смердячого гною
На чистій, широкій, на вольній землі.
І люди б не знали, що ви за орли,
І не покивали б на вас головою.

Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде
Кому помагати.
Одцурається брат брата
І дитини мати.
І дим хмарою заступить
Сонце перед вами,
І навіки прокленетесь
Своїми синами!
Умийтеся! образ Божий
Багном не скверніте.
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать...
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко! глибоко!
Дознаються небожата,
Чия на вас шкура,
Та й засядуть, і премудрих
Немудрі одурять!

Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя.
А то залізете на небо:
«І ми не ми, і я не я,
І все те бачив, і все знаю,
Нема ні пекла, ані Раю.
Немає й Бога, тільки я!
Та куций німець узловатий,
А більш нікого!..» – «Добре, брате,
Що ж ти такеє?»

«Нехай скаже

Німець. Ми не знаєм». Отак-то ви навчаєтесь
У чужому краю!
Німець скаже: «Ви моголи».
«Моголи! моголи!»
Золотого Тамерлана
Онучата голі.
Німець скаже: «Ви слав'яне».
«Слав'яне! слав'яне!»
Славних прадідів великих
Правнуки погані!
І Коллара читаєте
З усієї сили,
І Шафарика, і Ганка,
І в слав'янофіли
Так і претесь... І всі мови
Слав'янського люду –
Всі знаєте. А своєї
Дас[т]ьбі... Колись будем
І по-своєму глаголать,
Як німець покаже
Та до того й історію
Нашу нам розкаже, –
Отойді ми заходимось!..

Добре заходились
По німецькому показу
І заговорили
Так, що й німець не второпа,
Учитель великий,
А не те, щоб прості люде.
А гвалту! а крику!
«І гармонія, і сила,
Музика та й годі.
А історія!.. поема
Вольного народа!
Що ті римляне убогі!
Чортзна-що – не Брути!
У нас Брути! і Коклеси!
Славні, незабуті!
У нас воля виростала,
Дніпром умивалась,
У голови гори слала,
Степом укривалась!»
Кров'ю вона умивалась,
А спала на купках,
На козацьких вольних трупах,
Окрадених трупах!
Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте
Тойді себе: що ми?..
Чиї сини? яких батьків?
Ким? за що закуті?..
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:

Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття – ваші пани
Ясновельможнії гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної України!
Що добре ходите в ярмі,
Ще краще, як батьки ходили.
Не чваньтесь, з вас деруть ремінь,
А з їх, бувало, й лій топили.
Може, чванитеся, що братство
Віру заступило.
Що Синопом, Трапезондом
Галушки варило.
Правда!.. правда, наїдалися.
А вам тепер вадить.
І на Січі мудрий німець
Картопельку садить.
А ви її купуєте,
Їсте на здоров'я
Та славите Запорожжя.
А чиєю кров'ю
Ота земля напоєна,
Що картопля родить, –
Вам байдуже. Аби добра
Була для городу!
А чванитеся, що ми Польщу
Колись завалили!..
Правда ваша: Польща впала,
Та й вас роздавила!

Так от як кров свою лили
Батьки за Москву і Варшаву,
І вам, синам, передали
Свої кайдани, свою славу!

Доборолась Україна
До самого краю.
Гірше ляха свої діти
Її розпинають.
Заміс[т]ь пива праведную
Кров із ребер точать.
Просвітити, кажуть, хочуть
Материні очі
Современними огнями.
Повести за віком,
За німцями, недоріку,
Сліпую каліку.
Добре, ведіть, показуйте,
Нехай стара мати
Навчається, як дітей тих
Нових доглядати.
Показуйте!.. за науку,
Не турбуйтеся, буде
Материна добра плата.
Розпадеться луда
На очах ваших неситих,
Побачите славу,
Живу славу дідів своїх
І батьків лукавих.
Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.
Чужі люди проганяють,
І немає злomu
На всій землі безконечній

Веселого дому.
Я ридаю, як згадаю
Діла незабуті
Дідів наших. Тяжкі діла!
Якби їх забути,
Я оддав би веселого
Віку половину.
Отака-то наша слава,
Слава України.
Отак і ви прочитай[те],
Щоб не сонним снились
Всі неправди, щоб розкрились
Високі могили
Перед вашими очима,
Щоб ви розпитали
Мучеників: кого, коли,
За що розпинали!
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Тихо засіє...
Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!

/«14 декабря 1845, Вьюнища»/

Мовби знаючи, чого найбільше буде бракувати українцям ХХІ століття, епіграфом до свого «Послання» автор ставить слова із Святого Письма, яке сучасною мовою гласить: «Коли хтось каже: “Я люблю Бога”, а ненавидить брата свого, той не правдомовець».

Тут хочеться додати: коли хтось каже «Я люблю Україну», а не любить українців, той ще більший лицемір...

Приступаючи до читання, сприймання Шевченкового послання до нас, запитаймо себе: а чи ми, приступаючи до важливого діла, спираємося на сентенції, закладені в Святому Письмі, чи дбаємо, щоб бути правдомовцями, праведно-поступовцями?

Вже в цьому варто наслідувати Тараса Шевченка. Пам'ятаймо слова епіграфа, наповнюймо наші серця правдомовністю і любов'ю!

«Тільки я, мов окаянный, і день і ніч плачу на розпутьях велелюдних», – признається Шевченко і пояснює, що не має спокою, бачачи, як українці **«кайданами міняються, правдою торгують. І Господа зневажають, людей запрягають в тяжкі ярма. Орють лихо, лихом засівають»...**

Хіба це не про нас? Кайданами міняємося, коли вступаємо на службу в певну політичну партію чи організацію, і часто змінюємо свою позицію не за переконаннями та совістю, а за «політичною доцільністю» чи просто задля якоїсь вигоди. Все решта і пояснення не потребує – маємо перед очима, а часто і на своїй шкірі відчуваємо...

Якби ж то спромоглися всі дослухатися шевченкового **«Полюбіте щирим серцем велику руїну»!** Це ж наша країна стає тепер у буквальному розумінні великою руїною! Це мовби саме тепер і саме до нас волає наш Пророк. Чи спроможемося дослухатися?

Коли перестанемо грішити супроти своєї Вітчизни? Адже, як тільки отримали незалежність України, на radoщах ринулися покидати її. Роками не чуємо шевченкового за-

клику: **«У чужому краю не шукайте, не питайте того, що немає і на небі, а не тільки на чужому полі. В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля. Нема на світі України, немає другого Дніпра, а ви претеся на чужину шукати доброго добра».**

Прикро, що багато талановитих, здібних українців покинули Україну, щоб краще реалізувати свої мрії й таланти. А Україна? Вона ж немічна й бідна після советської неволі – то покиньмо її, то краще шукати щастя в чужих краях? Покинули її діти, як стару матір. Зрештою, і батьків покинули, керуючись власним егоїзмом.

А Україна? Її не покинули нащадки окупантів, спритно дорвалися до влади і почали по-новому визискувати, грабувати.

Відбилося те, що десятиліттями не плекалося любові до України, за любов до неї тоталітарна система карала, навішуючи ярлики націоналістів. І немічні духом люди відхрещувалися від цього, переконаючи всіх і себе, що не є націоналістами. І не хотіли згадувати, що націоналіст – це той, хто по-справжньому любить Україну, хто готовий понести задля неї жертви.

Минулі покоління жертвували для України не лише добробутом, а й життям. А теперішні діти України жертвують Україною задля власних благ! Чи не за те карає нас тепер Господь?

У наш складний, небезпечний і кровавий час особливому сприймається Шевченковий сарказм про пошуки **«братерства братнього»**. Адже справді: **«Найшли, несли, несли з чужого поля і в Україну принесли великих слов велику силу»**

Так, отримали велику силу лукавих і брехливих слів від «братньої» країни. Але, якби завчасу, здавна прислухалися до пересторог свого Пророка, чи не обминули б такого лиха?...

Ні, не слухали, кожен дбав лише про себе і в гарячковому прагненні багатства й особистої слави цілком заслужи-

ли шевченкове «і знову шкуру дерете з братів незрящих, гречкосіїв»...

Проте, гостро картаючи вади українців, Тарас Шевченко не втрачає надії, що народ його може позбутися всіх вад. Тому закликає, просить: **«Умийтеся! образ Божий багном не скверніте»**. При цьому звертає увагу на виховання наступних поколінь: **«Не дуріте дітей ваших, що вони на світі на те тільки, щоб панувать»**.

Натомість наш Пророк першочергового значення надає добрій освіті народу: **«Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя»**.

Як часто ми тепер говоримо про потреби освіти, про правильні пріоритети її. А Тарас Шевченко понад півтора століття тому розумів, що головною підвалиною національної освіти має бути знання рідної мови та правдивої історії України. І закликав земляків своїх: **«Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь. Бо хто матір забуває, того Бог карає»**.

Всі рядки Шевченкового «Послання» пройняті неймовірним болем через недолю України та благаанням до земляків схаменутися, згадати славні діла попередників, які обороняли рідний край від різних загарбників. Адже Україна, займаючи благодатне місце в центрі Європи, маючи лагідний клімат і багатющі природні ресурси, завжди була ласим шматочком для різних загребущих сусідів, які з часом і окупували її. Шевченко благає згадати свою історію, згадати **«що ми? чий сини? яких батьків? ким? за що закуті?»**.

І ось тепер, в час навали знахабнілого сусіда, як ніколи, стають актуальними ті слова! Тепер, нарешті, гучно лунають в Україні заклики до єдності народу, до єдності країни, а Шевченко півтора століття тому закликав: **«Обніміться ж, брати мої. Молю вас, благаю!»**

Не дослухалися, не сприймали серйозно, по-справжньому «Послання» до нас нашого Пророка!

Треба, щоб засіяне Шевченком зерно не пропало, щоб

знайшло воно гідне пробудження у наступних поколіннях. Так повинно бути!

Тож, чи не пора нарешті тепер уважно, з розумінням звернутися до Шевченкових закликів? Адже саме для того посилає Господь людям своїх пророків. Та не завжди вистарчає мудрості й серйозності, щоб зрозуміти це.

Можливо, двохсотрічний ювілей Тараса Шевченка посприяє прозрінню українців?

Знаменно, що цей ювілей співпав із важкими випробуваннями, що впали на нашу Державу. Може, це все знаки від Всевишнього Творця, що треба українцям у чомусь змінитися?.. Варто задуматися, і робити це варто, звертаючись до закликів, повчань Великого Українця Тараса Шевченка.

Тож, читаймо Шевченка, читаймо так, як він радив: **«Прочитайте знову тую славу. Та читайте од слова до слова, не минайте ані титли, ніже тії коми, все розберіть».**

Повірмо Пророкові, що тоді **«забудеться срамотня давня година, і оживе добра слава, слава України!»**

Коли б усі українці перейняли до своїх сердець Шевченкові вболівання за долю України та зуміли у любові й єдності встати на захист правди і справедливості, а не лише дбали кожен за своє, то не змогли б антиукраїнські й аморальні сили здобувати владу в нашій державі, не могли б безкарно розкрадати державне майно.

Коли б, послухавши свого великого Пророка, обнялися й спільною стіною стали проти безчинств і злочинів – не допустили б сваволі тих, хто, забувши Бога, думає лише про збагачення і панування над іншими.

Коли б кожен вболівав про загальне добро так, як вболівав наш Тарас, то не втратили б ми шансу, дарованого долею у 1991 році, не проспали б свого щастя. І не були б тепер такі обкрадені та голі. І не довелося б спостерігати, як бідні український народ, як піднімають голови антиукраїнські сили, не

страждали б від безробіття та безгрошів'я... І не довелось би тепер кращим сином України ціною власних життів виправляти ситуацію...

А наразі ми змушені з боєм повторяти за Шевченком:

Безбожний царю! творче зла!
Правди гонителю жестокий!
Чого накоїв на землі?

Та чекати, мріяти

Коли
Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось-таки колись!

/«Юродивий»/

Проте найвижча пора вже братися за виправлення власних помилок, адже ніколи не пізно виправляти свої помилки. Годі спати й нарікати, годі лише констатувати свої негаразди! Пора, прислухавшись до повчань Великого Кобзаря, самим подбати про свою долю! І спиратися при цьому на Конституцію любові від Тараса Шевченка!

Проте найвижча пора вже братися за виправлення власних помилок, адже ніколи не пізно виправляти свої помилки. Годі спати й нарікати, годі лише констатувати свої негаразди! Пора, прислухавшись до повчань Великого Кобзаря, самим подбати про свою долю! І спиратися при цьому на Конституцію любові від Тараса Шевченка!

ЯК ВШАНОВУЄМО НАШОГО ПРОРОКА

Про Шевченка треба нині не на святах промовляти, а кричати на вуличних перехрестях. Щоб, як дзвін тривоги, калатало його слово!

Ніколи бо не був він такий актуальний, як у наш час. Ніколи не було між нами стільки поглухлих, стільки сліпих.

Дмитро Донцов

Шевченка, не зважаючи на його віще слово, а точніше, саме за нього, завжди не любили власть імущі. Чи то царизм, чи польська влада всіляко боролися із його правдивим, безкомпромісним і гострим словом. Його забороняли, за нього карали. Та воно звучало і знаходило щирий відгук у чистих серцях.

Історія України засвідчує багато яскравих фактів, як шанували українці пам'ять Тараса Шевченка в часи поневолення земель України різними окупантами (австрійськими, польськими, російськими, німецькими, угорськими, румунськими та советськими). Його твори, його палкі, іскрометні слова були тією основою, на якій будувалися національно-культурні та національно-визвольні ідеології українців.

Ні одному з ворогів України не вдалося знищити народну пам'ять про нього, затоптати його незгасний слід. Однак одні хитромудрі заходилися підправляти його безсмертні слова, інші ще й намагалися поставити їх на службу своїх, далеко не українських, ідей. А «наймудріші» навчилися Шевченкове слово замінити пишними (але не його) словами та гучними акордами музичних творів, які іноді не мали ніякого відношення до творчості Шевченка.

Советська влада боялася правдивого слова українського пророка (як і всього правдивого та українського), але розуміла, що не зможе заглушити голос, що потужно лунав уже

цілим світом. Демонструючи перед світом повагу до Кобзаря, видаючи його книги та відзначаючи його роковини, насправді всю свою репресивно-ідеологічну силу спрямували на боротьбу з Шевченковим словом. Деякі твори вилучали із «Кобзаря», або «підправляли», а скількох, хоч і надрукованих, не дозволяли декламувати! Адже вони змушували думати, відкривали очі сплячим і байдужим.

Советські ідеологи та науковці, що слугували їм, «талановито» старалися на свій лад інтерпретувати думки Великого Пророка, фальсифікувати, перекручувати його заклики... Гучно відзначали роковини Кобзаря, щораз більше затушовуючи, вихолощуючи його віще слово. Так було за часів панування Советського Союзу.

На щастя минули ті часи... Та не можемо похвалитися, що всі визнали Шевченка як найвищого українського генія, далеко не всі хочуть чути його пророчі слова, які є актуальними і в наш час. На словах проголошують його величним символом українського інтелекту, а в практичному житті воліли б не чути його закликів.

Спостерігаємо, що часто відзначання роковин Тараса Шевченка влаштовується як мистецьке дійство, на якому широко пописуються сучасні митці, але майже не звучить Шевченкове слово, не спостерігається глибоких роздумів над тим, що говорив і до чого далі закликає нас цей великий український Пророк.

Для прикладу згадаю Шевченківський вечір, що відбувся 10 березня 2010 року у Львівському Оперному театрі. З великою надією спішили львів'яни до Оперного театру, щоб гідно вшанувати Тараса Шевченка. Адже дійство організували Львівська обласна державна адміністрація та Львівська обласна рада. Гарними й багатообіцяючими були типографічні запрошення. Театр був переповнений, люди прагнули Шевченківського свята. І свято справді було яскраве й мистецьке.

Але – чи Шевченкове було воно? Були чудові хорові колективи, які демонстрували свої творчі здобутки, але не було Шевченкових дум, сентенцій, закликів. Організатори мовби забули, що Шевченко – насамперед, великий поет і патріот. Для тих, хто це пам'ятає, дуже бракувало Шевченкового слова – полум'яного, безкомпромісного, що змушує думати, хвилюватися, діяти. Один лише читець тричі озвучив слово Шевченка, і то лише фрагменти його поезій. А де програмні твори Великого Кобзаря? Де його звернення до нас, де його повчання й заклики?

Волиємо їх забути? Не зручно згадувати й признаватися собі, що й ми «славних прадідів великих правнуки погані»?

«Не погані, – дехто тоді заперечував мені. – Адже як майстерно танцював ансамбль «Юність». Справді, це надзвичайно професійний колектив, їхнє мистецтво викликає подив і захоплення. Але... – яке відношення мали їхні танці до Шевченка? І чи доречно було танцювати в час Великого Посту?

(Тут мивоволі згадую розповідь однієї знайомої танцюристки з університетського «Черемошу» про те, що, коли вони приїхали на гастролі до Америки в час Посту, їм тамтешні українці запропонували лише виступи хору, а виступи танцювальної групи вважали недоречними і вони не відбувалися. То щож, лише в діаспорі українці зберегли розуміння християнських традицій?)

Найбільш вражаючим, феноменальним, блюзнірством виявилось святкування 190-ої річниці від народження Тараса Шевченка у Львівській філармонії в 2004 році. Афіша перед входом повідомляла, що у святковому концерті «Думи мої, думи» беруть участь народні артисти України Дмитро Гнатюк та Анатолій Паламаренко. З піднесенням львів'яни приготувалися разом з такими іменитими гостями спільно поринути у безсмертні думи великого Кобзаря та відповідно піднести свій дух.

Проте отримали гірке розчарування. Після скромного ви-

конання найбільш хрестоматійних творів Шевченка та кількох відомих пісень львів'янам запропонували «Мисливські усмішки» Остапа Вишні. Глядачі почули, що «народ однаково любить і Тараса Шевченка, і Остапа Вишню». І, як «доказ» того, посипалися на присутніх мисливські та інші усмішки. Було б дуже смішно, якби не було сумно... Думалось: з чим прийшли ми до Тебе, Великий Кобзарю?! Як відзвітували про виконання Твоїх заповітів? Чим надихнули присутню в залі молодь?

Такої неповаги до Тараса Шевченка не виявляли навіть у найчорніші чи найзастійніші часи Радянського Союзу. Дехто вже з острахом очікував, що на 200-річний ювілей Кобзаря нам скажуть, що народ однаково любить Шевченка і Верку Смердючку та будемо слухати «ухмилкі» Данилкіна. На щастя, Бог милував...

Тоді, в 2004 році, вияснилося, що таке «відзначення» ювілею нашого славного Пророка було ініційоване в Києві Всеукраїнським Товариством «Просвіта». Це викликало не лише здивування, але й обурення. Тим більше, що прислані афіші свідчили, що такі заходи заплановано провести у всіх областях України. То до чого дожилася Україна, що вже й «Просвіта», яка колись мужньо й дієво піднімала український дух у всіх сферах життя, зініціювала нівелювання такого духу? І йшло це із столиці Незалежної України!

А ще згадуються враження після відвідання в 2010 році нововідбудованого музею на Чернечій горі в Каневі: Хіба це музей Тараса Шевченка? Це – пам'ятник умілим українським будівельникам, це – свідчення щедрості Української Держави, це вияв прогресу фотографічної майстерності, але тут зовсім нема духу нашого Кобзаря. Звичайно, гарно виконані репродукції творів Шевченка-художника, але ж не таким є завдання музеїв!

Я навіть пропонувала б перейменувати відновлену споруду у «Віртуальну галерею Шевченка-художника», а десь

поблизу спорудити музей Шевченкіани славного Василя Кричевського (сподіваюся, давні експонати ще не знищені зарозумілими сучасниками). Там би витав, як і колись, дух нашого великого Пророка – Тараса Шевченка.

Отож, спостерігаємо, що часто відзначання роковин Тараса Шевченка влаштовується як мистецьке дійство, на якому широко пописуються сучасні митці, але відсутні думи й заклики українського Пророка. Любуються глядачі художнім дійством, але не викликає це глибоких роздумів над тим, що говорив і до чого далі закликає нас цей Будитель українців.

А він, великий гуманіст і безкомпромісний правдомовець, крізь віки волає до свого народу, намагається розтопити наші серця, очистити наші душі. Тож наберімося мужності дослухатися до його, для прикладу, таких слів:

По закону апостола
Ви любите брата!
Суєслови, лицеміри,
Господом прокляті!
Ви любите на братові
Шкуру, а не душу!
Та й лупите по закону:
Дочці на кожушок,
Байстрюкові на придане,
Жінці на патинки.
Собі ж на те, що не знають
Ні діти, ні жінка!..

За кого ж ти розіп'явся,
Христе, сине Божий?
За нас добрих, чи за слово
Істини... Чи, може,
Щоб ми з тебе насміялись?
Воно ж так і сталось.

/«Кавказ»/

Чи не маємо в наш час багатьох сучасників, до кого можемо так звернутися?

Шанувати Шевченка як Пророка, даного Україні Богом, – обов'язок кожного українця. Це має відбуватися як на громадському і особистому, приватному рівні кожного культурного українця, так і на державному рівні.

І наше спільне завдання – домогтися, щоб роковини Великого Кобзаря у березні були проголошені державним святом і належно обходилися. Вдумливе осмислення сентенцій і заповітів Тараса Шевченка здатне стати дієвим фактором виховання справжнього українського патріотизму сучасних громадян України.

Обов'язком України є повсякчас опиратися на його творчість у формуванні сучасної української ідеології!

Найбільше про це має дбати Українська Держава, але й кожна партія та громадська організація зобов'язані як внести свій вклад у вінок пам'яті Великого Кобзаря, так і керуватися його вказівками у своїх діях. Для цього й посилає Господь людей-пророків, які вказують народам шлях до праведного, справедливого й щасливого майбутнього. Для українців найбільшим Пророком був і є Тарас Шевченко. Тож вчитуймося у його слова, аналізуймо і приймаймо у свої серця, щоб очистилися вони від надмірного егоїзму та збудилися від байдужості.

Не затуляймо вуха на такі, пророчі, мовби саме для нашого часу, слова:

Доборолась Україна
До самого краю.
Гірше ляха свої діти
Її розпинають...

Чи не про нас і наше сьогодні ці слова? Задумаймося – та і вихід із такого сьогодні шукаймо, знайдімо у закликах-повчаннях Великого Кобзаря. У творах Шевченка знайдемо поради для нас і нашого часу, лише відкриймо свої

серця, відкиньмо власну самовпевненість і самозакоханість, прислухаймося до Пророка, якого нам послав Господь Бог.

Дякувати Богові, до відзначення 200-річного ювілею нашого великого генія Тараса Шевченка, якого вже всі вголос визнаємо як Пророка для України, держава прийшла дещо достойніше.

Державні українські чинники завчасу згадали про славний ювілей, Кабінет Міністрів затвердив склад Оргкомітету з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка, а також звернувся до ООН і ЮНЕСКО щодо проголошення 2014 року роком Тараса Шевченка.

Багато різноманітних культурних заходів на прославу Кобзаря відбувається по всій Україні.

Однак, на мою думку, замало наголошується при цьому на значенні постаті Тараса Шевченка для розвитку української нації. Показово вшановуючи величну постать Кобзаря, надто мало наголошується на значенні його постаті саме для історичного розвитку нації. Мовби забувається, що Шевченко першим мріяв і пророчо вірив, що Україна буде незалежною державою, та будив задля цього свідомість народу.

А варто ще раз і ще раз підкреслювати, що **ніхто не зробив більше, ніж саме Шевченко**, для самоусвідомлення українців, для плекання волелюбного духу, яким насичувалися численні когорти патріотів усіх наступних поколінь.

У цьому – його неперевершена заслуга перед Україною, але у цьому – і обов'язки Української Держави перед його постаттю. Пора вже Незалежній Українській Державі проголосити день народження свого Пророка державним святом!

Здавалося, найвища пора зараз, у 200-річчя народження Тараса Шевченка, проголосити день його уродин державним святом України. Але ж – не сталося...

Дивно, що Український Уряд звернувся до ООН і ЮНЕСКО щодо проголошення 2014 року роком Тараса Шевченка, а

сам не спромігся визначити державним святом Шевченківські дні.

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК – ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКУ

Велінням долі, що посилає Господь з Небес, я маю щастя бути членкинею доброго за ідеєю і серцю милого товариства – Ліги Українських Жінок.

Ця жіноча організація була створена з ініціативи світлої пам'яті Слави Стецько з метою активізації українського жіноцтва, підняття національної свідомості та залучення жінок до державотворчих процесів. Постала ця всеукраїнська організація завдяки подвижницьким старанням Дарії Гусяк, активної учасниці боротьби за волю України, довголітнього політв'язня сталінських тюрем. З подиву гідною енергією й працездатністю Дарія Гусяк об'їздила всю Україну, піднімала українок на свідомий громадянський рух та створила організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок (ВЛУЖ) у 22 областях. Майже десять літ пані Дарка була Головою Всеукраїнської Ліги Українських Жінок.

Львівська обласна організація ВЛУЖ існує з серпня 1995 року і має 14 районних і міських осередків; основними своїми завданнями вважає відродження національних і релігійних традицій, підвищення громадянської свідомості сучасників, оздоровлення суспільної моралі, поширення знань про славні сторінки нашого минулого, заповнення білих плям в історії України, повернення незаслужено забутих чи паплюжених советською ідеологією імен славних українців, піклування про могили видатних людей та жертв тоталітарного режиму, участь у державотворчих процесах тощо.

І в цій просвітницько-пропагандистській діяльності почесне місце займає постать нашого Пророка Тараса Шевченка. Його повсякчас вшановуємо, до його віщого слова прислухаємося, його закличками й заповідями намагаємося керуватися як у громадській діяльності, так і в особистому житті.

Тарасові Шевченку регулярно присвячуємо численні

просвітницько-мистецькі заходи (урочисті вечори, академії, конференції, презентації книг, мистецькі виставки, публікації в пресі, радіопередачі).

Зокрема, 21 березня 2004 року Лігою Українських Жінок у Львівському Будинку органної та камерної музики було представлено громадськості розлогу й зворушливу літературно-музичну композицію **«Жіноче серце в Шевченковому світі»** за сценарієм членкині ЛУЖ Іванни Корнецької.

12 березня 2005 року в тому ж Будинку органної та камерної музики відбулося літературно-музичне свято під гаслом **«Обніміться ж, брати мої!»**

Обидва заходи проходили при аншлазі, за участю численних виконавців і були вельми схвально прийняті глядачами.

Оскільки сценарій свята «Обніміться ж, брати мої!» розробила я, то хочу розповісти, і як це відбулося. Роблю це за рядками колишніх публікацій.

Хоч була того дня дуже несприятлива погода, львів'яни масово відгукнулися на запрошення Ліги Українських Жінок спільно вшанувати Кобзаря, прибігти до життєдайних джерел його творчості. Органна зала була переповнена, багатом приходилося навіть стояти, та глядачі спрагло ловили кожную мить дійства, яке переконувало, що феномен Тараса Шевченка, який не має рівних у світі, посланий Україні самим Всевишнім Творцем. Звучали цікаві висловлювання видатних людей різних націй, країн і епох, які переконливо свідчили, що постать Тараса Шевченка у своїй величчї була, є і залишиться ні з чим не зрівняною.

Не обмежуючись звичайним концертом, учасники дійства спонукали заглибитися у світ ідей Великого Кобзаря, осягнути їх суть та закликали впроваджувати їх у життя. Найбільш потужно звучав Шевченків заклик «Обніміться ж, брати мої!» Його ж проголошував і великий транспарант.

Слово Шевченка і слово про Шевченка звучало у виконанні заслуженого артиста України Юрія Брилинського, ве-

дучих Іванни Корнецької і Лідії Купчик та студентки Львівського лісотехнічного університету Олесі Лотиш.

Піднесено й натхненно звучали пісні на слова Тараса Шевченка у виконанні хору «Барви» вчителів музичної школи №8 (директор Я.Карп'як) під керівництвом Світлани Карпович, народної хорової капели «Діброва» Львівського лісотехнічного університету під орудою Роми Гунько, солістів хору «Нескорені» Романа Яреми та Яреми Ванчицького, юних бандуристок Олександри Шкутяк і Наталі Смоли.

Особливо тепло аплодували глядачі юному таланту Даниїла Остюка, учня СШ №22, який однаково майстерно декламував, співав і грав на сопілці. Акомпанували йому батьки – Юрій і Леся Остюки. Подивляючи одухотвореність і талант цієї дитини, згадуючи участь нашої молоді в Помаранчевій революції, глядачі сповнювалися впевненістю у світлому майбутті України.

Отак спільно й урочисто звернулися в Будинку органної та камерної музики до спадщини Великого Кобзаря, занурилися у глибину Тарасових пророцтв і сентенцій та проклали духовний місток між минулим, сучасним і майбутнім. І всі були одностайними в тому, що роковини Тараса Шевченка – нашого великого Пророка й Учителя – повинні стати в оновленій Україні всенародним державним святом. Але за це прийдеться нам ще поборотися...

21 травня 2005 року Ліга Українських Жінок ініціювала **науково-практичну конференцію «Шевченковий вклад у розвиток української нації»**, в якій взяли участь наукові та громадські інституції м.Львова. Об'єднавшись навколо імені Тараса Шевченка, спільно вшанували пам'ять нашого видатного Кобзаря й Пророка та ще раз заглибилася в невичерпну скарбницю Шевченкового віщого слова.

У вступному слові голова Львівської міської організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок Лідія Купчик наголошала, що геній Шевченка – явище не лише виняткове у світі,

його ми можемо трактувати як Пророка, посланного Україні самим Всевишнім Творцем. Глибокі доповіді відомих у Львові науковців і громадських діячів цілком підтверджували таку тезу.

Доктор філологічних наук Любомир Сенік, відомий письменник, критик і громадський діяч, охарактеризував Т.Шевченка як новий тип українського письменника, який відзначався надзвичайною безкомпромісністю й абсолютною самопопсятою своєму народові. «У Шевченка ніколи не було розходження між словом і ділом», – підкреслив доповідач.

Про значення постаті Т.Шевченка в контексті духовної еволюції українського народу цікаве дослідження представив віце-ректор Українського Католицького Університету Мирослав Маринович. Емоційно і разом з тим строго аргументовано п.Маринович визнав Шевченковий «Кобзар» камертоном, опорною нотою всього українства.

Про традиції вшанування генія Шевченка в Галичині цікаві факти розповідав академік Олег Романів, голова Наукового Товариства ім.Шевченка. При цьому пан Романів проклав місток і до сучасних актуальних проблем, до потреби поглиблювати шевченкознавство, очищати його від фальсифікацій та неправдивих трактувань, які внесла у вивчення Шевченкової творчості советська ідеологія.

Характерно, що всі виступаючі на конференції так чи інакше пов'язували творчість Великого Кобзаря із насущними проблемами сьогодення. Мовби сам Господь вказував на актуальність сентенцій Тараса Шевченка, на необхідність саме тепер уважніше прислухатися до його пророчого слова.

У своєму «Слові про Шевченка» директор Інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська Політехніка» Ірина Ключковська, показуючи, як строго й всебічно висвітлював Т.Шевченко життя України, як гостро відчував «содом і гомору» української нації, як боляче переживав «сором національної зради», вказувала світоглядний приклад для українців XXI століття.

Говорячи про ідею української державності (голова Львівського міського осередку Союзу Українок Богдана Фуртак) та жіночу долю (голова Товариства Українок ім.Ольги Басараб Іванна Кварціян) в творчості Шевченка, доповідачки пов'язували сентенції Кобзаря із нашими сьогоденними обов'язками.

І вже зовсім конкретно звучали ці обов'язки і завдання в доповіді «Шевченкові заповіді», яку виголосила викладач Інституту післядипломної педагогічної освіти Мирослава Зваричевська.

Звернення до постаті Кобзаря – це мобілізація патріотичного духу кожної людини. А саме цього зараз найбільше потребує молода Українська Держава! Таким був лейтмотив усієї конференції.

Поміж глибокими й змістовними доповідями звучали твори Тараса Шевченка та видатних українських поетів, присвячені Кобзареві, у виконанні відомого у Львові співака Романа Яреми та читців Олесі Лотиш, Мирослави Кміть і Лідії Кучук.

Отак всебічно проаналізувавши й осмисливши неперевершену роль творчості Тараса Шевченка для розвитку української нації, учасники конференції прийняли звернення до Президента, Верховної Ради й Уряду України із наполегливим проханням прийняти рішення про встановлення державного свята (з вихідними днями) 9–10 березня для вшанування Великого Кобзаря як найвизначнішої постаті в українській культурі.

«Широке вшанування пам'яті Т.Шевченка й глибоке тематичне звернення до його Слова – це могутній фактор виховання високого патріотизму й справжнього гуманізму у громадян України. Натомість 8 березня, чуже українським традиціям та ідейно обмежене свято, не варто робити вихідним днем», – говорилося у цьому Зверненні.

Про Тараса Шевченка та його віще, зобов'язуюче нас сло-

во, згадуємо кожного року, зокрема, у традиційних «Історичних календарях». Практикуємо в Лізі Українських Жінок проведення святкових зустрічей під гаслом «Березневий дзвін». Згадуємо численних світочів нашої історії і культури, роковинами яких багатий місяць березень. І осяває ці зустрічі образ нашого Пророка Шевченка!

Слід сказати, що серед членкинь Ліги Українських Жінок є талановиті читці, які часто натхненно несуть слово Кобзаря вдячним слухачам. Це – Іванна Корнецька й Любов Шумська. Глибоко пропустивши слово Шевченка крізь своє серце, знаючи напам'ять багато його творів, вони до сліз зворушують слухачів! Таким же самовідданим читцем виступала і представниця старшого покоління Лідія Кучук, стан здоров'я якої не дозволяє їй далі служити художнім словом.

А лужанка Христина Дубинка присвятила Тарасові Шевченку власні, хоч аматорські, але дуже щирі вірші.

Члени Ліги Українських Жінок гордяться, що членкинею нашої організації є чудова поетеса Розалія Тарнавська – конструктор за фахом і поетеса за покликанням душі, автор дев'яти збірок поезій, член Української Асоціації письменників і Об'єднання письменників Бойківщини, лауреат різних літературних конкурсів.

Розалія Тарнавська плідно працює на ниві поезії. Як тонкий лірик і полум'яний патріот, поетеса оспівує красу рідної землі та чуйно реагує на всі як радісні, так і болючі явища нашого життя. І не лише реагує. А й ненав'язливо радить, закликає покращувати наше сьогодні. Її поезія – це і бальзам для зболених душ, і дороговказ до дії. Почесне місце в її творчості займає постать Тараса Шевченка.

І цього року Розалія Тарнавська зробила особистий чудовий дарунок нашому Кобзарю до його 200-літнього ювілею, видавши невеличку збірочку «Вклоняюся тобі, великий наш Тарасе».

Ось один із віршів Шевченкіани Розалії Тарнавської:

ШЕВЧЕНКОВІ

Хоч, може, грішу, що йому поклоняюсь, як Богу.
Бо знаю, що Бог є на світі один.
Та, власне, Шевченко проклав нам до світла дорогу.
І він – наш Месія. Він теж Божий син.

Він муки терпів за народ свій, що нидів в неволі.
І хрест ніс важкий, хоча міг він його й не нести.
Відрікся жертовно від волі і кращої долі
В надії на те, що зуміє народ свій спасти.

Вклоняюся низько тобі, наш великий Тарасе.
І, наче молитву, Твоє промовляю ім'я.
Без тебе, можливо, тепер би ми були німими,
Чужою би стала для нас українська земля.

/10.03.2005/

Своїми роздумами про значення творчості Тараса Шевченка для розвитку й розквіту української нації я неустанно ділюся в численних газетних публікаціях. Природно, що не могла я оминати постаті нашого Пророка Шевченка і в своїй книзі «Дороговкази для українців», виданій у видавництві «Місіонер» в 2013 році. Презентація цієї книги, з участю багатьох відомих науковців і громадських діячів, відбулася 30 вересня 2013 року в Палаці мистецтв м.Львова.

Я і членкині Ліги Українських Жінок намагаємося ініціювати різні просвітницькі радіопередачі, присвячені визначним подіям і видатним особистостям України. Іноді вдається здійснювати цілі цикли радіопередач, зокрема, були цикли «Дороговкази для українців», «Життєносні стовпи Церкви», «Духовні Матері українства». І немало уваги в радіопередачах приділяємо Тарасові Шевченку. Участь у різних радіопе-

редачах, крім мене, приймали лужанки Іванна Корнецька, Любов Шумська та Розалія Тарнавська.

Цього ювілейного року Іванна Корнецька працює над створенням підсумкового інформаційного альбому, в якому хоче відобразити вклад усіх членкинь Ліги Українських Жінок у вінок шани Великому Кобзареві.

Широку мистецьку Шевченкіану творить членкиня Ліги Українських Жінок, член Національної Спілки майстрів народного мистецтва України Марія Хамар. 28 квітня 2014 року у Виставковій залі Львівського національного університету імені Івана Франка відбулася її персональна виставка вишиваних рушників. Ексклюзивно й цікаво було, що кожен рушник мав девізом слова Тараса Шевченка. І напрочуд співзвучними були ці слова із узорами, вишитими на полотні! Такого висвітлення Тарасових дум, здається, ще ніколи й ніде не було.

Отож, Ліга Українських Жінок живе і працює із Тарасом Шевченком у серцях.

ДУХ ШЕВЧЕНКА – ДІТЯМ

Свято зберігаючи образ нашого величного Пророка Тараса Шевченка у своїх серцях, членкині Ліги Українських Жінок повсякчас дбають, щоб передати свою естафету любові до Кобзаря наступним поколінням, зокрема, дітям України. Намагаємося (хоч це часами нелегко) залучати дітей на імпрези, які ініціюємо, а також самим іти до дітей із знаменом нашого Пророка.

Найбільш успішно вдавалося доносити до дітей дух нашого Кобзаря під час проведення літніх дитячих таборів, які протягом багатьох літ проводила Львівська Ліга Українських Жінок.

Прагнучи дітей, які на вакації залишалися у Львові, охопити опікою та передавати їм кращі традиції національного та релігійного життя попередніх поколінь українців, Ліга Українських Жінок практикувала влітку працю з шкільною молоддю. Спочатку цю справу очолювали старші членкині нашої організації св.п. Марія Гумовська та св.п. Ольга Гладун, котрі ще пам'ятали досвід довоєнних захоронок, які здійснювали національне виховання дітей в умовах панування на наших землях польської держави. Ці старші пані з подиву гідною енергією і самопосвятою кілька літ, починаючи з 1997 року, очолювали щоденні дитячі табори в приміщенні «Юного туриста» на Левандівці та в приміщенні школи № 77 по вул.Виговського у Львові, до праці в яких залучили багатьох членкинь Ліги.

У таких таборах діти приємно проводили час у веселих і змістовних іграх, одночасно навчаючись багатьох корисних речей, зокрема віршів, пісень, молитов. І завершувалося таке таборування великим концертом, де діти демонстрували батькам і гостям, чого навчилися за час, проведений у таборі.

Природно, що найбільше діти знайомилися з життям

і творчістю українських Велетів – Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Маркіяна Шашкевича та інших.

З 2007 року справу літнього таборування дітей очолила п. Марта Лунь – дочка священика, кандидат біологічних наук, матір трьох дітей. Вийшовши на пенсію, пані Марта з великим натхненням взялася працювати з молоддю Левандівки, яка є історичною околицею Львова з давніми своїми традиціями. У своїх задумах пані Марта оперлася на парохію храму св. Андрія та Йосафата, настоятель якої о. Олег Зубик прихильно зустрів усі пропозиції Ліги Українських Жінок і охоче сприяв діяльності табору «Цікаві канікули» та здійснював молитовний супровід і благословення всіх заходів.

У Львові тепер (значною мірою за нашим прикладом) діє багато подібних таборів, які зветься «Веселі канікули». А пані Марта назвала своє таборування «Цікаві канікули», бо прагнула не лише забавляти дітей у час вакацій, а збагачувати їх різносторонніми знаннями рідного краю, його історії та традицій, плекати добрі національні та релігійні засади. Тому таборування дітей зробила екскурсійно-пізнавальним. Протягом кількох літ з допомогою інших лужанок знайомила дітей із Львовом, його історією, храмами, музеями (зокрема, із сумнозвісною тюрмою на Лонцького) та різними визначними місцями. Також багато їздили Львівщиною, зокрема, стежками Івана Франка, а також виїздили в інші області. Наприклад, на Волині познайомилися з місцями Лесі Українки, на Черкащині відвідали всі місця, пов'язані з нашим видатним пророком Тарасом Шевченком, побували в музеях-садибах Нечуя-Левицького, В'ячеслава Чорновола, відвідали етнографічні музеї «Гуцульщина» і «Писанка» в Коломиї Івано-Франківської обл. тощо.

Найбільш значимою була дводенна поїздка дитячого табору «Цікаві канікули» місцями Тараса Шевченка по Черкащині, яка відбулася 25–28 серпня 2010 року.

Завдячуємо можливість здійснити таку поїздку меценатам з Америки – шановному панству Христині й Богдану

Турченкокам. Адже Ліга Українських Жінок є неприбутковою організацією і всі свої заходи здійснює власними пожертвами та коштами добродійців, серед яких панство Турченкоків виявилось найбільш жертвним. Ці українці, яких доля закинула до далекої Філадельфії, живуть з Україною в серці, щиро переймаються всіма подіями в Україні і виявили бажання поїхати разом з нашими дітьми на поклін до Тараса. Провідницею цієї поїздки стала журналістка, велика подвижниця краєзнавства Надія Пастернак.

Отож, вийнявши великий автобус, лужанки під керівництвом п.Надії і з участю панства Турченкоків повезли 40 дітей на батьківщину Тараса Шевченка – славу Черкащину. І хоч відвідували ми там і багато інших пам'ятних місць, та скрізь над нами витав дух Шевченка.

Поклонилися ми пам'ятнику Тараса Шевченка в м.Звенигородка,

У селі Моринці оглянули хату Тарасового діда, в якій народився майбутній поет. Поряд – хата, в якій потім проживали Тарасові батьки і кузня, де працював батько.

У селі Шевченковому (Керелівці) відвідали пам'ятник малому Тарасові на місці, де стояла хата Шевченків та хату, збудовану в 90-х роках минулого століття за малюнком Тараса Шевченка, а також – літературно-меморіальний музей. Трохи нижче в саду поклонилися могилі матері Т.Шевченка. З великою цікавістю оглядали діти хату дядя, в якого вчився Тарас, яка захищена спеціальним прозорим накриттям. А за селом зупинилися біля скульптури, де зображено Тараса з ягням. Діти навперебій декламували «Мені тринадцятий минало».

У селі Будище оглядали будинок і панський сад пана Енгельгарда. З трепетом діти, взявшись за руки, обнімали старезні дуби (800 літ?), де любив ховатися Шевченко-козачок.

Наступного дня прибули ми до Канева. Оглянули новий музей, Шевченкову світлицю та поклали квіти до могили Шевченка. І біля підніжжя цього величавого постаменту діти

співали пісні на слова Шевченка. Читали його вірші, яких багато знали і по дорозі в автобусі повторяли. Цей імпровізований дитячий концерт зібрав навколо багато людей, які захоплювалися нашими вишиванками та дітьми, що з таким ентузіазмом вшановували Тараса Шевченка. Деякі навіть зі сльозами на очах дякували дітям. Діти теж були зворушені цим святим місцем. З дитячою безпосередністю любувалися Дніпром і тішилися, що Шевченко його бачить.

Впевнена: така екскурсія назавжди залишиться в пам'яті дітей, а що вони всім серцем люблять нашого Пророка, це було видно неозброєним оком!

ПЕРЕЗАХОРОНІМО ШЕВЧЕНКА!

ПЕРЕЗАХОРОНЕННЯ В РІДНУ ЗЕМЛЮ

У далекому 1861 році з глибокою і щирою скорботою проводжали українці свого Пророка в останню путь.

На кошти друзів 13 березня його поховали спочатку на Смоленському православному кладовищі в Петербурзі. Після того, як п'ятдесят вісім днів знаходився прах Тараса Шевченка в Петербурзі, його домовину, згідно з його заповітом, за клопотанням Михайла Лазаревського і після отримання ним у квітні дозволу, перевезено в Україну.

26 квітня (8 травня за новим стилем) 1861 року домовина була викопана, шанобливо перенесена через увесь Петербург до Московського (Миколаївського) вокзалу і залізницею потрапила до Москви.

Далі шлях проходив через Серпухов, Тулу, Орел, Кроми, Дмитровськ, Севськ, Глухів, Кролевець, Батурин, Ніжин, Носівку, Бровари до Києва. Ланцюговим мостом, випрягши коней з воза, його провезли студенти Університету Святого Володимира і далі набережною до церкви Різдва Христового на Подолі.

У Києві з Тарасом прощалися студенти, поети, багато киян. Була навіть думка, яку підтримували й родичі поета, поховати Т.Шевченка в Києві. Та Григорій Честахівський відстоював думку про поховання Кобзаря в Каневі, бо ще за життя той мріяв про «тихе пристанище і спокій коло Канева».

8 (20 травня) 1861 року на пароплаві «Кременчук» прах Шевченка з Києва потрапив до Канева. Дві доби домовина знаходилась в Успенському соборі, а 10 (22 травня) було відслужено в церкві панахиду, і прах віднесли на Чернечу гору.

«Винесли гроб, поклали на козацький віз, накрили червоною китайкою. Замість волів впрягся люд хрещений, і повезли діти свого батька, що повернувся з далекого краю до

свого дому», – згадував Григорій Честахівський. Туди ж перенесли дерев'яний хрест, який був встановлений на могилі.

Гідно провели, достойно поховали, згодом виріс на тій могилі величний пам'ятник. І стоїть великий український поет незабутнім...

ПЕРЕЗАХОРОНЕННЯ ДО ЛЮДСЬКИХ СЕРДЕЦЬ

Величаво височіє над Дніпром могила нашого Батька й Пророка, не заростає до неї народна стежка... Із свого безсмертя споглядає Кобзар на рідну землю та на люд український.

Але застановімось, що бачить його душа. Чи отримує вдовolenня від того, як виконуються нащадками його заклики й заповіти? Чи про таку Україну він мріяв? Наберімося відваги чесно й самокритично відповісти на такі й подібні запитання...

Як часто тепер, слухаючи новини сьогодення, доводиться повторяти Шевченкове вболівання:

І звір того не зробить дикий,
Що ви, б'ючи поклони,
З братами дієте...

/»Марина»/

Споглядаючи шокуючі картини сучасних звірств, на які здатні вороги України, приходить на думку: а може, Шевченко це бачив своїм пророчим поглядом?

До того ж видається символічним, що сучасна боротьба за долю України припала саме на ювілейний рік Тараса Шевченка... Може, не випадково на відзначення ювілею нашого Пророка Господь сподобив український народ піднятися на Революцію Гідності?

Можливо, це підказка звища, що рецепти рятування ситуації варто шукати в закликах Кобзаря? А для цього треба їх знати, читати, розуміти та керуватися ними.

Треба всім серцем, чистим і нелукавим, сприйняти Шевченкові сентенції та приміряти їх до себе й своїх діянь. Так, як достойно перепоховали Шевченка в рідну землю, треба захоронити Шевченка до своїх сердець!

Треба розумом і серцем зрозуміти актуальність і правомірність звернення найвеличнішого Будителя українського народу до нащадків і, зокрема, саме до нас. Адже Шевченко – це наша традиція, наша ідентичність, наше розуміння моралі – моралі, основаної на християнських цінностях.

Хіба може бути щось правильніше, як самоочищення на основі власних традицій, а не накиннутих розумінь правди й моралі чужого світу, які далеко не завжди є добрими? Хіба є щось конкретніше (після Біблії), як Шевченкове «Послання», адресоване і нам, і саме зараз вельми доречне?

У своїх творах Тарас Шевченко аналізує, картає, радить, повчає. Його твори – це скарбниця мудрості не лише людського розуму, а воістину Вищої Сили! Лише треба це зрозуміти, а для цього мусимо відкрити свої серця для сприйняття добра. Мусимо викорінювати зі своїх сердець ненависть і злобу, егоїзм і чванство, зажерливість і ненаситність. Слово нашого Пророка й Кобзаря здатне в цьому допомагати.

Тож зараз обов'язком кожного громадянина України є глибше замислитися над його закликами і заповідями. Вчитуймося у його слова, аналізуймо і приймаймо їх у свої серця, щоб очистилися вони від надмірного егоїзму та збудилися від байдужості. Звернення до творів Кобзаря – це мобілізація патріотичного духу кожної людини. А саме цього так потребує молода Українська Держава!

Шевченко багато уваги й серця віддавав роздумам про українську еліту, про сумні явища зрад, національного відступництва потурнаків, перевертнів, «байстрят Єкатери́ни».

Чи не ця проблема так боляче ранив сьогодн Україну? Тож варто вникнути в Шевченкові роздуми, бо глибоке й вдумливе вникнення в Шевченковий аналіз таких проблем спрможне допомогти лікувати нашу сучасну ментальність.

Найбільше про це має дбати Українська Держава. Це повинно відбуватися на всенародному рівні. Для цього й посилає Господь людей-пророків, які вказують народам шлях до праведного, справедливого й щасливого майбутнього.

Для українців найбільшим Пророком був, є і буде Тарас Шевченко. Найперше це повинна усвідомити українська влада. Але для цього вона має бути справді (а не на словах) українською!

Ми ж, дорогі українці, приймімо Шевченкові сентенції й заповіти в свої уми й серця. Перезахоронімо Тараса Шевченка до своїх сердець і стараймося жити за Шевченком! Тоді й Господь допоможе нам, щоб Україна стала такою, про яку мріяв Пророк Шевченко!

ЧИЙ ЗАКЛИКИ ДЛЯ НАС ВАЖЛИВІШІ – ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЧИ КЛАРИ ЦЕТКІН?

Усвідомлюючи, що життя й творчість Тараса Шевченка, його сентенції й заклики – це надзвичайно правильний дороговказ для розвитку, для оздоровлення сучасного українського суспільства, який поступається лише Божому Вченню, не перестаю дивуватися, як досі цього не розуміють вищі державні чинники України.

Чому не маємо державного свята на вшанування нашого Тараса Шевченка, який воістину є Батьком, Пророком і Вчителем української нації?!

Вважаю, що нарівні із Святом Незалежності України повинен відзначатися День Шевченка, в який український народ не лише віддав би належну шану найвидатнішому Українцю, а й мав нагоду, і навіть обов'язок, застановитися над сентенціями нашого Пророка, які не втрачають своєї актуальності понині.

Натомість маємо державні свята, які нічим не збагачують українську націю, ніяк не впливають на підняття ментальності українців на вищий щабель...

Не дуже сприймаю вихідні у Міжнародний день праці, але, принаймні, розумію, що багатьом він пригодається для праці у власному господарстві.

Прикро, що в Україні державним святом маємо Міжнародний день жінок – свято, яке виникло в чужій державі, – а день народження Великого Українського Генія вважаємо чимось менш вагомим.

Чому не задумуємося, до чого закликала ініціатор Міжнародного дня жінок, представниця чужої держави Клара Цеткін, а до чого закликав Великий Українець Тарас Шевченко? Що для України було і є важливіше?! Де аналіз тих закликів і їхнього впливу на розвиток української нації?

Що можемо почерпнути у день 8 березня, чим може збагатитися український дух у таке свято?

Відзначати восьме березня як день жінок запропонувала Клара Цеткін у 1910 року на конференції жінок-соціалісток у Копенгагені. Її підтримала Роза Люксембург, і конференція проголосила восьме березня міжнародним жіночим днем. З подачі єврейських комуністичних діячок цей день, який має певну традицію єврейського національного свята Гамана, було зведено до рангу міжнародного свята.

У вільному світі це свято не прижилося. А Україна, продовжуючи вірнопідданство комуністичній ідеології, далі святкує 8 березня як державне!

Ідея належного пошанування жінки, розуміння її ролі в суспільстві та виявлення вдячності за ту визначальну роль – надзвичайно важлива й благородна. Але це повинно здійснюватися повсякчасно, щоденно, круглорічно, а не лише один день у році. Коли ми призначаємо для вшанування жінок лише один день у році, то тим самим автоматично всі решту днів призначаємо для вшанування чоловіків. А це не справедливо і не цивілізовано. І суперечить українським традиціям, українській ментальності.

В Україні споконвіків жінки були шанованими в суспільстві, користувалися багатьма правами і повагою, чого не було в інших народів, зокрема, в наших північних сусідів. Це особливо переконливо описала Леся Українка у своїй драматичній поемі «Бояриня», і за показ різючої відмінності у ставленні до жінки в Україні і в Росії цей твір був вилучений советською владою з усіх зібрань творів поетеси.

Ментальність наших московських сусідів за час трьох століть надміру «тісного й гарячого сусідства» значно знищила нашу культуру, зіпсувала українську ментальність у ставленні до жінок. Чи аж настільки, що тепер мусимо тягнутися до «жіночого свята», доречного в суспільствах, де жінка поневолена, але зайвого і навіть принизливого, на мій погляд, у нас?

Вважаю, що святкувати день жінок чи день чоловіків – це примітивно й безглуздо... Подякуймо Богові за створення чоловічого та жіночого начал, а самі думаймо, як збагачувати свою духовну сутність, а не бути бездумними й мізерними!

Зрештою, міжнародний день жінок може залишатися і відзначатися всіма охочими, як і інші міжнародні дати, без статусу державного українського свята...

А для України, як шануючої себе держави, багато вагомим і значимим є гідне вшанування великого українського Генія й Будителя української нації. Впевнена, встановлення Україною такого, справді українського, державного свята викликало б повагу всього світу.

Я від себе особисто і від Ліги Українських Жінок неодноразово зверталася як до громадськості, так і до представників влади із закликом, проханням встановити державне свято на прославу Тараса Шевченка.

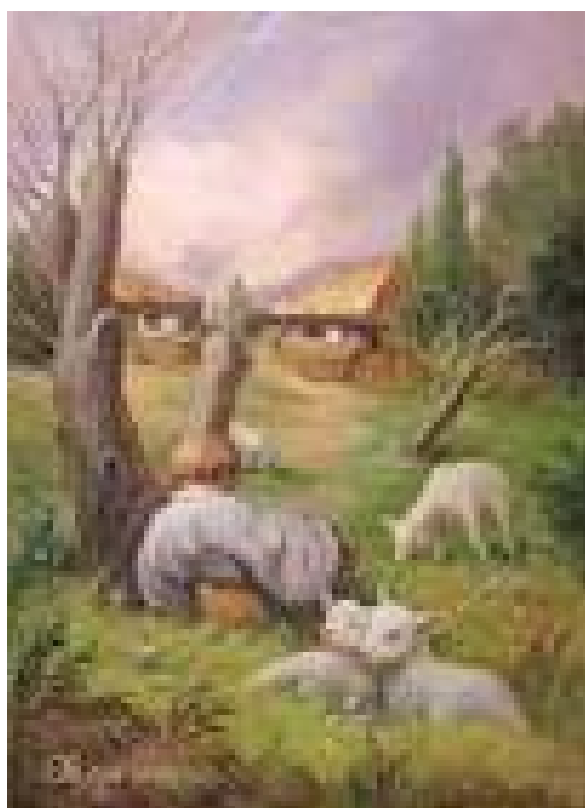
При цьому наголошувала, що навіть не так важлива прослава Тараса Шевченка, як потреба глибшого усвідомлення й виконання його закликів, що мають основоположне для української держави значення.

На круглих столах, конференціях знаходила розуміння й підтримку, але не вдавалося підняти співгромадян на масовий рух за здійснення такої вимоги. А від державних урядовців зрідка отримувала формальні відписки, які лише свідчили про повне нерозуміння, байдужість до цієї пропозиції.

У більшості випадків, взагалі, не було ніякої реакції, хоч зверталися до кількох президентів (Кучми, Ющенко, Януковича), керівників Уряду і Верховної Ради, керівників відповідних депутатських комісій.

Сподівалася на підтримку голови Комітету Верховної Ради з питань культури й духовності В'ячеслава Кириленка, але попри те, що вислала йому листа з таким проханням рекомендованою поштою, ніякої відповіді не отримала.

Все ж хочу сподіватися, що знайдеться хтось більш переконливий і успішний, щоб добитися для України такого гарного й вагомого свята. Можливо, серед молодого покоління знайдуться небайдужі до величі нашого Кобзаря ентузіасти, які зможуть вибороти для України омріяне мною свято.

ПІСЛЯСЛОВО

Минає ювілейний рік нашого славного Поета й Пророка Тараса Шевченка.

Немало добрих акцій на відзначення цього видатного ювілею відбувалося і відбувається в Україні та по всьому світі. Впевнено утвердився найвірніший Син України у своєму безсмерті!

Відбувалися й будуть відбуватися різноманітні імпрези, присвячені його пам'яті, його ім'ям називають різні акції та споруди, але слово його, на мою думку, чомусь звучить надто несміливо. Чому?

Тому – що закликає збудитися, думати, єднатися?!

Тому – що тисне на сумління, стримує від гріхів перед Богом і народом?

Вміємо споруджувати пам'ятники Кобзареві, створюємо кімнати-музеї Шевченка, кладемо на музику і виконуємо його твори, митці малюють його портрети та ілюстрації до творів, але суспільство намагається не чути Шевченкового викривання наших вад, якими і сьогодні повнимосся.

Задумаймося над цим. І всі – кожен на своєму місці, у своїй сім'ї і в своїх колективах, в ювілейні роки і повсякчас – виховуймо наступні покоління на порадах і силі геніального впливу Великого Кобзаря.

Впевнена: виховані на творах Кобзаря люди, ті, хто щиро перейметься його ідеалами, не зможуть обкрадати рідну державу, не скривдять брата-українця, не думатимуть лише про свою ситість та вигоди...

Незачерствілі серця обов'язково зачерпнуть і для себе здатності любити ближніх, жити не лише для себе, а для загального добра. Цього бажаю і собі, і всім читачам, хто згодиться прочитати мої роздуми у Шевченковий ювілейний рік.

Роздумуючи, пишучи, ділячись своїми сокровенними думками й пережиттями, весь час думаю-сумніваюся – чи потрібне воно комусь?

Адже стільки мудріших людей, здавалось би, вже все написали про життя, творчість, значення для людськості Тараса Шевченка...

Та все ж хочеться і собі бути поруч з тим, кого вважаю Батьком Нації. А сумніви?.. То ж і Ти, Батьку, не раз сумнівався та питав:

На батька бісового я трачу
І дні, і пера, і папір!
А іноді то ще й заплачу,
Таки аж надто.

/ Оренбург, 1850 /

От і я саме так поступаю. Та все ж жевріє якась надія, що знайдуться добрі люди, що не осудять мою писанину, а своїм потужнішим потенціалом візьмуться плекати традицію жити за Шевченком.

Адже всі ми мріємо про такий стан суспільства, в якому кожен член був би таким, як нам хочеться його бачити. Адже ми добре знаємо, якими хочемо бачити інших – чесними, справедливими, доброзичливими до нас.

Менше застановляємося, а іноді женемо геть від себе аналіз, а якими ми самі є... А варто задуматися:

Як гідність, чесність прищепить,
Щоби людська душа цуралась всякого гріха,
Щоб путь до правди всі знайшли,
Щоб з мови і з душі сміття пішли уже у небуття...

Допоможи, Господи Боже, здійснитися таким мріям!

З М І С Т

Виклик часу	5
Тарас Шевченко як Пророк	7
Невгасимий вогонь Шевченкового слова	13
Велети про Велета	15
Мій Шевченко	23
Богом посланий Бога проповідував	29
Конституція любові від Шевченка	38
Як вшановуємо нашого Пророка	60
Ліга Українських Жінок – Тарасові Шевченку	68
Дух Шевченка – дітям	76
Перезахоронімо Шевченка!	81
Чиї заклики для нас важливіші	85
Післяслово	89

*Висловлюю щиросердечну подяку
за фінансування цього видання*

Літературно-публіцистичне видання

Лідія Купчик

ЖИТИ ЗА ШЕВЧЕНКОМ
зможемо?

Редакція авторська

Обкладинка – Любомир Купчик

Комп'ютерна верстка –

Підписано до друку 31.10.2014 р. Формат 60x84/16.
Папір офс. Офс. друк. Гарнітура CharterC.
Зам.

Видавець і виготовлювач
Видавничо-виробниче підприємство «Місіонер».
80300, м. Жовква, Львівська обл., вул. Василянська, 8
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 2507 від 25.05.2006 р.
redakzia@missioner.com.ua
www.missioner.com.ua

